

SADRŽAJ

NADBISKUPOVA RIJEČ, 221

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, 222

Priopćenje za javnost HBK i Vladine komisije za odnose s vjerskim zajedn., 222
Poruka o katoličkom vjerouauku u školi i župnoj katehezi, 222

ZADARSKA NADBISKUPIJA, 225

Svećenički dan: Predavanje dra Rafka Valenčića:
“Svećenik pred izazovom sekularizacije”, 225
Povelje, 240

ODREDBE, 242

OBAVIJESTI, 243

NAŠI JUBILARCI: o. Grgo Sikirić, zlatomisnik, 244

VIJESTI I DOGAĐAJI, 245

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA: Olib, 257

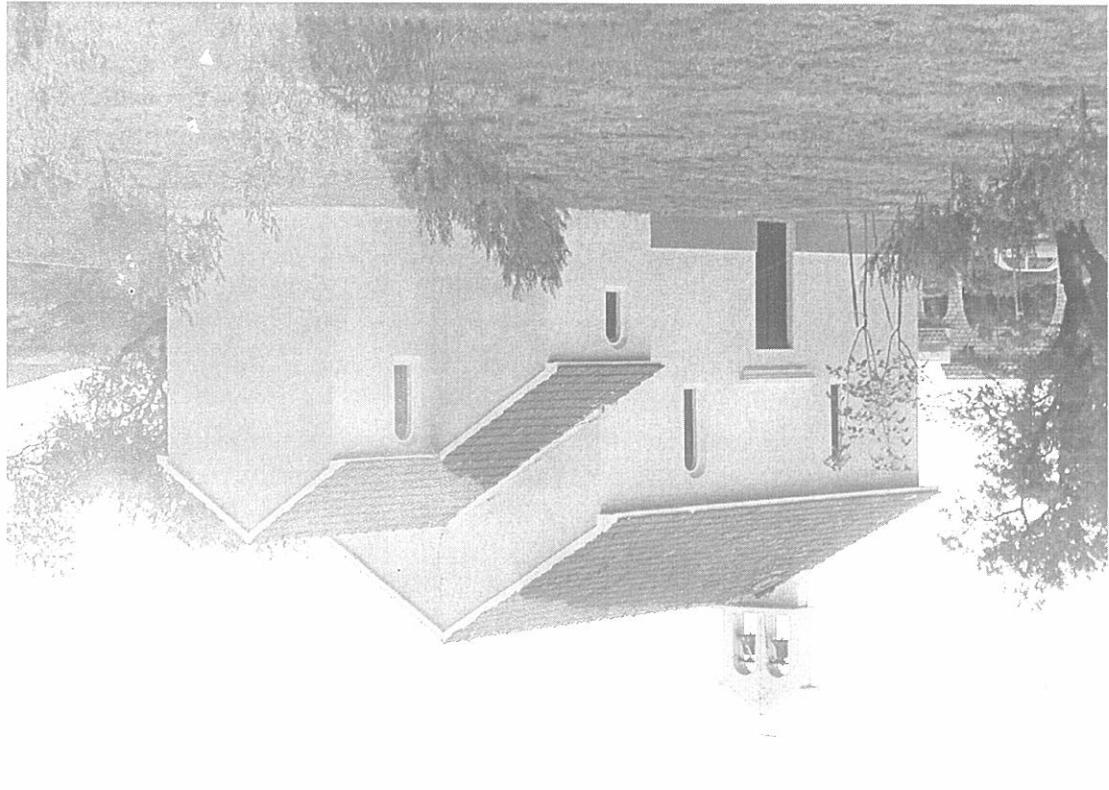
KRONIKA, 263

NOVE KNJIGE, 269

**VJESNIK ZADARSKE
NADBISKUPIJE**

Broj 7- 8/2002

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE - Službeni vjesnik Nadbiskupije zadarske - ISSN
1331 - 7016; Izdavač. Nadbiskupski ordinarijat Zadar, Zeleni trg 1, HR-23000 Zadar; tel:
208-650, fax: 208-640; Odgovara: mons. Ivan Prendža, nadbiskup zadarski; Uredničko vijeće:
Livio Marijan, Ivan Mustać, Rozario Šutrin, Nedjeljko Zubović; Fotografije: Srećko
Petrov, ml. Tiska: WA Graf, Nikole Tesle bb, 23000 Zadar, tel: 323-592; Datum ulaska ovog
broja u tisk: 30. srpnja 2002.

Nova fasada Župne crkve u Vrani

1. Monah Dorođe, DUHOVNIŠTVO DUHOVNIH, Verbum, Špilj 2002., str. 80.
2. Ivan Kevrić, VISOČANE, Monografija, Zadar, str. 180.
3. SVJEDOK ISTINE EVANĐELJA – otac Grgo Šikić, zlatomisnik;
4. S. Lucija Matimović, ŽIVOTNI PUT O IVANA JEGERA, Di, str. 190.
5. ŽIVOT I DELO DON JOSE PL. FELICINOVICA; Zbornički radova sa zanatsveno-stручnog skupa održanoga u Zadru i Pagu, 17. i 18. rujna 1999. g., Pag-Zadar, 2002., str. 316.
6. Rozario Šutin, ZRTVE BOGLJUBLJA I COVJEZOLJUBLJA, 2. pristjeničko izdanje „Dvamaestrice naše morene bracce“, nakladnik: Nadbiskupski ordinarijat, Zadar, 2002.
7. BARTOL KASIĆ I BIBLIA – Zbornički radova s predstavljanja prvočaska Kasiceva str.112.
- hrvatskog prijevoda Sv. pisma u Pagu, 30. ožujka 2001., Pag, 2002. Izdavač: Matična hrvatska knjižnica, Pag, Tisak „Grafotehna“, Zadar, s. 174.

NOVE KNJIGE

Župna crkva, Olib

Misu preko koje je S. M. Ivana Sikirić obnovila svoja obećanja u prigodi 25. godišnjice svojih prvih redovničkih zavjeta.

SUSRET S UDRUGOM SLIJEPIH - 12. srpnja, u Nadbiskupskom domu, u Zadru, o. Nadbiskup je primio članove uprave Udruge slijepih u Zadarskoj županiji. Iznijeli su Nadbiskupu svoje teškoće koje se očituju u ukipanju naknade za slike i slabo zapošljavanje njihovih članova.

PRVA SJEDNICA PASTORALNOG VIJEĆA - 13. srpnja, o. Nadbiskup je predsjedao I. sjednici Pastoralnog vijeća Zadarske nadbiskupije, u drugom mandatu. Njegovi članovi su pročelnici svih Povjerenstava te predstavnici različitih karizmi koje su zastupljene u Nadbiskupiji.

ĐAKONSKO REĐENJE - 14. srpnja, u Benkovcu, u župnoj crkvi Male Gospe, preko sv. Mise, o. Nadbiskup je zaredio za đakona don Josipa Radića. Također u Benkovcu primio je među kandidate za svete redove trojicu bogoslova: Darija Mataku, Ivana Rončevića i Vjeku Đapića.

BLAGOSLOV KAMENA TEMELJCA U SMILČIĆU - 14. srpnja, poslije podne, u Smilčiću, o. Nadbiskup je blagoslovio gradilište i kamen temeljac za novu crkvu Marijina prikazanja, koja je u Domovinskom ratu do temelja porušena.

POSJET TAJNIKA NUNCIJATURE - 15. srpnja, Nadbiskupiju je posjetio mons. Luigi Bianco, tajnik Apostolske nuncijature u Hrvatskoj.

MLADI NA HODOČAŠĆU U TORONTU - od 20. do 30. srpnja, msgr. Ivan Mustać, gen. vikar, predvodio je hodočašće šezdesetak

mladih vjernika u Toronto, na proslavu Međunarodnog dana mlađih kojega predvodi Sveti otac Ivan Pavao II. u Torontu, Kanada.

HODOČAŠĆE NA PIŠKERU - 26. srpnja, održano je deseto, obnovljeno hodočašće na Piškeru (Kornati) gdje je u najstarijoj ribarskoj crkvi na Jadranu svečano misno slavlje predvodio msgr. Marijan Oblak, nadbiskup u miru.

VEČER GLAGOLJAŠKE BAŠTINE U SV. DONATU - 27. srpnja, u crkvi sv. Donata, u organizaciji prof. Livija Marijana, nadbiskupova tajnika, održana je peta tradicionalna Večer glagoljaške baštine, u sklopu 43. glazbenih večeri u sv. Donatu. Tradicionalne čtarohrvatske glagoljaške crkvene napjeve pjevali su pjevači iz župa Vodice i Rogotin. Na koncertu su, među mnogobrojnom publikom, bili nazočni o. Nadbiskup, msgr. Ante Ivas, biskup Šibenski, msgr. Đuro Hranić, pomoći biskup đakovačko-srijemski i akademik Jerko Bezić.

DOBAVLJEN PRETISAK GUTENBERGOVE BIBLIJE - 28. srpnja, u župnoj crkvi Glavosijeka sv. Ivana Krstitelja u Žmanu, preko svete mise koju je žmanski puk za ovu prigodu "glagoljao" a koju je predvodio msgr. Marijan Oblak, nadbiskup u miru, uručen je nadbiskupu Oblaku pretisak Gutenbergove Biblije za zbirku Biblija Zadarske nadbiskupije. Primjerak (2 sveska) je dar kardinala Lehmanna, nadbiskupa Mainza, a dojavljena je posredstvom dr. Hansa Petera Lutza i gosp. Edvina Bukulina, rodom Žmanca.

NADBISKUPOVA RIJEČ

ZAJEDNIŠTVČI POSLANJE

I u ovim ljetnim danima, na odmoru, zaokuplja me život naše Crkve, naše Nadbiskupije. Točnije, razmišljam o našoj protekloj pastoralnoj godini. Prebjem u duši o svemu što se zbivalo kroz to vrijeme. Ne radi se ni o kakvoj bilanci, već o točkama i temama koje traže pozornost klera, biskupa i svih pastoralnih djelatnika naše Nadbiskupije. Zaustavio sam se najviše na **zajedništvu i poslanju**. Upravo sam tu temu, ovih dana, susreo u govoru Pape Ivana Pavla II. izrečenom kleru Rimske biskupije, još u ožujku 1990. godine. Činilo mi se da je anticipirao svoje stavove u pismu o završetku Velikoga jubileja «Nadolaskom novoga tisućljeća». Rimski biskup podsjetio je nazočne da, u sekulariziranom svijetu, samo ona Crkva, koja živi zajedništvo na svim razinama, može ispuniti svoje poslanje. U ovoj prigodi s njime, zajedno, razmišljam o tome.

Svi se misleći ljudi u Crkvi slažu da se ekleziologija II. vatikanskog sabora može sažeti u riječ **zajedništvo / comunio**. To zajedništvo izvire iz Presvetoga Trojstva. U njemu ima temelj jer je **Bog zajedništvo**. A zajedništvo je jer je **Ljubav**. Bivajući Ljubav ne može ne biti zajedništvo. To je Otajstvo Crkve ali i njezina najdublja objavljena zbilja.

Taj Bog koji je zajedništvo istovremeno je **i poslanje**. Ekleziologija II. vatikanskog sabora nas uči da je Bog poslanje jer je zajedništvo. Stvoritelj je jer je trojstveno poslanje. Taj Bog ne ostavlja svijet samome sebi. Ne dopušta da taj svijet postane stvarnost odijeljena od njega. Poštujući njegovu autonomiju, nadasve čovjekovu autonomiju, poštujući autonomiju koja proizlazi iz ljudske slobode, iz slobodnog opredijeljenja, Bog-Zajedništvo, Bog-Ljubav daje se na poslanje. Crkva je plod toga poslanja. Crkva je sakramenat toga poslanja.

Mi, kršteni, u svojim korjenima nosimo tu realnost Boga-zajedništva, Boga-poslanja. Tako se rada Crkva, u svojoj univerzalnosti i svojoj partikularnosti. Tako se rada Crkva u svakoj župi. Crkva, naime, u svakoj župi ima u sebi Boga koji je zajedništvo i poslanje. Poslanje je zato jer je zajedništvo, jer je Ljubav.

Toj ekleziologiji II. vatikanskog sabora uvijek moramo biti blizi: njome mjeriti, sve više, naš način razmišljanja i djelovanja. U tome je proročka uloga II. vatikanskog sabora za našu generaciju i za mnoge buduće generacije. Moramo živjeti s tom ekleziologijom jer živeći s tom ekleziologijom, živimo s objavljenom teologijom, trojstvenom, reče Sveti Otac svojim svećenicima.

Živeći u vjeri tu zbilju mi se susrećemo sa suprotnim procesom u svijetu. Taj proces ne želi Boga-zajedništvo, ni Boga-poslanje, ni Boga-ljubav. Zaobilazi ga. Ignorira ga. Odbija ga. Postoji proces antizajedništva i antiposlanja. To je zato što se Bog-zajedništvo očituje po Kristovoj smrti i uskrsnuću, a to je zahtjevno. On hoće čovjeka i njegovo spasenje, njegov rast. Bog hoće da čovjek postane dionik njegova božanskog života. Program sekularizacije pak želi čovjeka upravo od toga «osloboditi».

To je, dakle, naša situacija. Ona nije laka. Ima odgovoran zadatak. Koji put ta zahtjevnost nadvisuje naše snage. Sve nam to govori dvije stvari zajedno: moramo biti u vrlo dubokom zajedništvu s Bogom da bismo mogli nositi njegovo zajedničarsko poslanje, njegovo trinitarno, božansko poslanje; moramo biti dublje zajedništvu među sobom, ujedinjeni među sobom, jer je ono posljedica naše sličnosti sa Stvoriteljem – na sliku i priliku smo Božju, što je srž našega kršćanskog poziva. To je imperativ naše evandeoske, misijske i pastoralne strategije.

Znamo da se snaga prezbiterija nalazi u jedinstvu. Moramo uvijek promicati to jedinstvo naroda Božjega, jedinstvo među svećenicima, jedinstvo prezbiterija, jedinstvo s našom posvećenom braćom i sestrama u redovništvu. To jedinstvo treba ostvarivati sa svim našim angažiranim laicima, a njih je sve više, s našim katehistima, s članovima raznih udrug i pokreta, i s tolikim drugima koji sačinjavaju Crkvu, živu Crkvu-38/.

Nadbiskup

PROSLAVA SV. BENEDIKTA - 11. srpnja, na blagdan sv. Benedikta, navećer, u crkvi Benediktini sv. Marije u Zadru, o. Nad-biskup je predvodi koncelebriraju svečanu

PROJEKT FRANJEVAKAMA - 11. stripaja, o.
Nadibiskup je posjetio Školske sestre fran-
jevke u Zadru, te slavio sv. Mlisu u njihovoj
kapeli.

SV. NEDJELJICA U VRANI - 7. srpski, na sv. Nedjeljiči u Vrani, na svečem pukom ho- dočasću u Zadarskoj nadbiskupiji, o. Nad- diskup je predvodio koncelebriranu Euharis- tiju i propovijedao.

KONFERENCIJA ZA DUHOVNA ZAVANJA – od 4. do 6. srpnja, o. Nadbiskup je u Sarjevu sudjelovao na Konferenciji za duhovna zavaja koju je organizirao Kordimacijiski odbor za Europa, iz Freiburg-a, za pastoral duhovnih zavaja. Sudjelište je bio u Bogo-slovenom sjemeništu u Sarjevu, a sudjelovali su predstavnici iz osamnaest europskih zemalja.

R P A N J, 2 0 0 2 .

KRIZMA U NADINU I SKABRNJI - 30.
tipija, u Župama Nadim i Škabrnja, o. Nad-
pisakup je slavio Mise preko kojih je Podjelio
sakrament svete Potvrdje mladima iz thi
župpa.

LAGOSLOV ORGULJA I KRIZMA NA SILIBI - 29. Lipnja, na svetkovinu sv. Petra i Pavla, na svršetku sv. mise koju je predvodio, msgr. M. Oblik, nadbiskup u mrtv, blago- slovio je elektorske orgulje i bio nazočan užitosti. Sutradan, u nedjelji, 30. lipnja, preko novog počivali. Pjevalo je Katedralni zbor sv. sv. mise, msgr. Oblik je podijelio sakramental sv., potvrdje devotorici malđini te župe.

Zadarške nadbiskupije don Josipa Lisiću.
S projektom svečeniciima i zaredio za svećenika

KRIZMA U TKONU - 2. srpsja, na blagdan
Marijina pohodenja, po starom kalendaru, o.
Nadbiiskup je boravio u Tkonu, slavio Misu i
podjelio sv. Potvrdi krizmanticima.

victim.

ZADUŠNICA ZA POK. RAVNATELJA VTKS-a - I. srpsja, u crkvi Gospe od zdravila u Zadru, o. Nadbiskup je slavio Misi za pok. dr. Tomislava Bondulica, ravnatelja Visoke teološko-kateheške škole u Zadru. Bio je na- zocan jedan broj profesora i studenata. Istoga dan je predsedao jednici profesorskog zbora na VTKS, u nezviničim prostorijama u Ulici dr. Franje Tuđmana. Takoder, toga dana održao je ispite na VTKS studenata, djelatnika u Dječjem vrtićima kose su se doskolovali za

SVEČENICKE DUHOVNE VJEZBE - od 1.
4. srpsja, u Samostanu sv. Pavla na Skočiću,
održan je prvi krug duhovnih vježbi za
svecenike Zadarske nadbiskupije. Voditelj je
bio msgr. dr. Jure Bogdan, rektor Papinskoog
zavoda sv. Jeronima u Rimu.

SVEČENICKO REDEFINJE - 29. lipnja, na svečkovinu sv. Petra i Pavla, u katedrali sv. Stosije, o. Nabdikup je predvodio Euharistiju

PASTORALNI TJEĐAN - 26. lipnja, na pas-
toralnom sjednu Riječke metropolije u okviru
teme Tjedna: „Dijalog u Crikvi“, održao je pre-
davačiće na temu: „Strukture dijaloga u mjes-
noj Crikvi“.

DAN DRZAVNOSTI - 25. lipnja, o. Nad-biskup je u povodu Doma državnosti Republike Hrvatske, u katedrali sv. Terezije u Zagrebu, slavio sv. Miju za Domovinu.

Kosj su pobušenju Srbij u Domovinskom ratu

PRIOPCENJE ZA JAVNOST

biskupské konference svěrškum zájednictva výtvarné RH I HVĚZDICE

Na krajšu još jedne školske godine, obragamo odrazava i predmetom katoličkog vjeronauka u školi, postaje i ostaje dio stvarnosti koju zahvaljuo batinimo od naših predačaka.

Svjesni smo i činjenice da je pred katolickim vjeronaukom u školi teška, ali i nadom ispunjavačka. Stoga se radijusmo s to vjeronauku kao svjedoci, da pravo na znanje i sloboda predmet ne sljedi samo ciljeve posvećene osobnom napredovanju poseđimaca nego vjerovanja na ovim prostorima, koje se svjedoci, da pravo na znanje i sloboda predmet ne sljedi samo ciljeve posvećene osobnom napredovanju poseđimaca nego vjerovanja na ovim prostorima, koje se

*skoří i župnoj katehetzí.
nu krajnū školske godine, dječi, rođiteljima i vjeronositeljima, o katoličkomje vjeronauku u
predsjednička Vijeća za katehizaciju HRK dakovackog i srijemskeg biskupija Marina Šrakica,*

Poručka o katoličkom vjerovanaku u školi i župnoj katehezi

Tajništvo HBK

Pozeskih mons. dr. Antunom Skvorcnevicem, te supredsjedatelja mjesovitih povjerenstava i komisija Vlade RH i Katoličke crkve. Du- brović, tajnik Komisije za odnose s vjerskim zasjednicama, Snježana Bagić, predstojnica Ureda za zakonodavstvo, Vanja Bilić, po- mornik ministriće pravosuđa, uprave i lokalne moci u Ministarstvu pravosuđa, Vlasta Štilić, po- samouprave i Branko Štilić, pomoćnik ministra finančnoga. U sastavu Biskupske komisije tra financija. U sastavu Biskupske komisije za zagrebački, mons. Ivan Millovan, biskup porečko-pulsat, preč. mr. Stjepan Veković i vlč. mr. Lino Zohil. Zatvorma i dgojim zavodima.

Izrazivši zadovoljstvo do sada učinjenim do-
govoren je Sijedeci surst za kraj Lipnja.

je potrebno raspraviti te koraka koga će u svom

Zajednička sjednica Komisije za odnose s vjerskim zajednicama Vlade RH i Hrvatske
biskupske konferencije

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

predsjedao je sjednici Ekonomskog vijeća Nadbiskupije zadarske.

SVEĆENIČKI DAN – 12. lipnja, u Ninu, proslavljen je 41. svećenički dan Nadbiskupije zadarske. U prvom dijelu govorio je prof. dr. Rafko Valenčić, na temu: "Kako danas živjeti svoje svećeničko poslanje u sekulariziranom svijetu?" Koncelebriranu misu u crkvi sv. Anselma u Ninu predvodio je Nadbiskup i održao homiliju. Svećenički dan je završio bratskim objedom u restaurantu "Šargeto" u Zatonu.

SVETI ANTE - 13. lipnja, na blagdan sv. Ante Padovanskog, o. Nadbiskup je na blagdan sv. Antuna Padovanskoga predvodio koncelebriranu Euharistiju u župnoj crkvi sv. Ante, Zadar-Smiljevac.

NADBISKUP NA SLAVLJU SV. VIDA U RIJECI - 15. lipnja, na blagdan sv. Vida, zaštitnika grada Rijeke i Riječke nadbiskupije, o. Nadbiskup je predvodio glavnu večernju Euharistiju i održao homiliju.

KRIZMA U PREKU – 15. lipnja, preko koncelebrirane sv. mise, u župnoj crkvi u Preku, Nadbiskup u miru je slavio sakramenat sv. Potvrde (25 krizmanika).

KRIZME U PODVELEBITSKIM ŽUPAMA - 16. lipnja, o. Nadbiskup je predvodio Mise i slavio krizme u podvelebitskim župama Starigrad-Paklenici i Selinama.

KRIZMA U DRČEVCU ZADARSKOM – 16. lipnja, u župnoj crkvi u Dračevcu Zadarskom, Nadbiskup u miru je slavio sakramenat sv. Potvrde (10 krizmanika).

PREDSTAVLJANJE KNJIGE O IVANU JEGERU – 16. lipnja, navečer, o. Nadbiskup, zajednos Nadbiskupom u miru, bio je nazočan u Turnju na predstavljanju knjige o o. Ivanu Jegeru, isusovcu, utemeljitelju Družbe Kraljice svijeta, koje su se rodile upravo u Turnju, u Nadbiskupiji zadarskoj. Knjigu je napisala s. Lucija Marinović, sestra te Družbe. Prezentira-

li su je o. dr. Mijo Nikić, D.I. i don mr. Mario Sikirić. Govorila je i s. Terezija Šarčević, vrhovna poglavarica Družbe. Nadbiskup je govorio o svome poznavanju o. Jegera i putu Družbe koja je prolazila kroz brojne teškoće. Večer prezentacije je organizirao i vodio don Marino Ninčević, župnik Turnja.

ZAVRŠNA SJEDNICA U GIMNAZIJI - 17. lipnja, o. Nadbiskup je sudjelovao na završnoj, klasifikacijskoj, sjednici profesorskog vijeća Nadbiskupske klasične gimnazije u Zadru.

HRŠ "BAN JELAČIĆ" – 18. lipnja, u Nadbiskupskom dvoru, pripadnike Hrvatske ratne škole "Ban Josip Jelačić" primili su msgr. M. Oblak, nadbiskup u miru i don Nedjeljko Zubović, kancelar.

SUSRET BISKUPA I PROVINCIJALA – od 18. do 20. lipnja, o. Nadbiskup je boravio u Zagrebu radi susreta biskupa HBK s oo. provincijalima redovničkih zajednica u Hrvatskoj i radi konačnog usvajanja pastoralnog dokumenta na početku novoga tisućljeća s naslovom: "Na svetost pozvani."

SJEDNICA UPRAVNOVIJEĆA HC – 21. lipnja, o. Nadbiskup je u prostorima Tajništva HBK, u Zagrebu, predsjedao sjednici Upravnog vijeća Hrvatskoga Caritasa.

KRIZMA U UGLJANU I LJUPČU - 22. lipnja, u župama Ugljan, prije podne, i u Ljupču, poslije podne, o. Nadbiskup je predvodio koncelebrirane Mise i podijelio sakramenat sv. Potvrde njihovim krizmanicima.

KRIZMA U KOLANU I BARBATU - 23. lipnja, u župama Barbat i Kolan, o. Nadbiskup je slavio Mise i krizmao dvije grupe mlađih tih župa.

POSVETA CRKVE U MEDVIĐI - 24. lipnja, u župi Medviđa, o. Nadbiskup je posvetio posve obnovljenu crkvu Marijina prikazanja,

pruža mogućnost razmišljanja o onim pitanjima i problemima na koja vi, dragi učenici i mladi, možete pronaći odgovor za uspješniji život koji će biti na dobro ne samo vas nego Crkve i društva u kojem živimo. Vi ste to, dragi učenici, ove godine pokazali i sudjelovanjem u različitim školskim projektima, čime ste posvjedočili svijest o potrebi stvaranja kulture škole, koja je osnova zajedničkog života svih ljudi. I vjerouauk, kroz projekt ovogodišnje vjerouaučne olimpijade s temom dragovoljstva, uključio se u odgoj za "civilizaciju ljubavi" i volonterstvo. Učitelj Isus Krist, koji je rekao "besplatno primiste, besplatno dajte", bio vam nagrada za sav vaš trud učinjen i na ovom području života Crkve.

Iako smo svjesni činjenice da društvo kroči prema pluralnoj viziji svijeta i sve više postaje zbir raznovrsnih identiteta, ipak osjećamo zahtjev vremena za očuvanjem vlastitoga. U tom smislu vjerouauk, iako otvoren prema drugim religijama i svjetonazorima, mora njegovati svoju ukorijenjenost u kršćansku vjeru. Vama, dragi vjeroučitelji, ovu želju za očuvanjem vlastitoga posebno stavljamo na srce. Neka ta želja ne bude razlogom zatvorenosti prema drugim religijama i svjetonazorima, nego pozivom na otvoreni dijalog sa stvarnošću u kojoj živimo. U nastavi ste to pozvani činiti zajedno s drugim nastavnicima i profesorima. Vama vjeroučitelji, te vama, poštovani nastavnici i profesori drugih predmeta, upućujemo riječi svetoga oca Ivana Pavla II: "Solidnom i trajnom izobrazbom učitelj može doprinijeti razvoju mirnog i pravednog suživota koji počiva na dijalogu među kulturama kao i na prihvaćanju vrednota različitosti. Vjeroučitelji, kao i svi učitelji, ne smiju biti pojedinačni borci, nego odgojna zajednica koja istodobno radi na otvorenom i kritičkom dijalogu sa stvarnošću koja nas okružuje." Zahvaljujući za dosada učinjeno, potičemo vas i nadalje na ozbiljni pristup shvaćanju "drugoga i drugačijega" koje se u vremenu u kojem živimo pokazuje ne kao problem koliko kao prilika zajedničkog na-

predovanja.

Na koncu ove školske godine smijemo također radosno ustvrditi da angažirani i profesionalni rad vjeroučitelja pronalazi kod naših učenika otvoreno priznanje. Ono se najprije očituje u izboru vjerouauka kao predmeta u školi. No, poštovani roditelji, ne malu ulogu pri izboru vjerouauka imate i vi. Kako ste i sami svjesni toga da vjerski odgoj ili vjerouauk nije zadaća samo predškolskih i školskih institucija, isto kao što nije samo zadaća župne zajednice, u izboru vjerouauka od strane vaše djece prepoznajemo posebno vašu brigu i ljubav prema životu u vjeri koju, zajedno s cijelom Crkvom, želite darovati novim generacijama. Vaša zauzetost oko djece i njihova odabira izvor je nove snage koju u vama prepoznačaju mladi roditelji koji će sa svojom djecom ove godine prvi put pristupiti upisu. Dok vama zahvaljujemo, mlade roditelje potičemo da pri upisu potvrde svoje pravo i obvezu odgoja djece u vjeri koju i sami isporuđujete.

Ovim izražavamo i svoju zabrinutost razmišljanjem onih koji o vjerouauku govore kao o školskom predmetu iz kojega se za vrijeme trajanja školske godine može ispisati. Takav bi postupak, naime, teško narušio ugled škole kao institucije isto kao i ozbiljnost pristupa cijelovitom odgoju mladih generacija.

Posebno poštovanje i znak ohrabrenja očitujuemo brojnim odgajateljicama koje su u velikom broju na našim crkvenim učilištima sudjelovale na teološko-katehetskom ospobljavanju i doškolovanju. Poštovane odgajateljice, vaš nas je entuzijazam istinski obravalo, ali istodobno pred nas postavio nove zadatke za koje se nadamo da ćemo ih, u suradnji s vama, ispuniti na dobro vjerskog odgoja u predškolskim ustanovama.

Pred katoličkim vjerouaukom u školi, kao i pred vjerskim odgojem općenito, zahtjevne su zadaće. Stoga napominjemo da početkom

biskupskom domu u Zadru, Nadbiskup je EKONOMSKO VJEĆE - 10. lipnja, u Nad-

Pridraga 27 križmanki.

Nat sv. Potvrde tamosnjim mlađima: Karin 9, misle, Nadbiskup u mrtu, podješto je sakrame- liptja, u župama Karin i Pridraga, preko sv.

KRIZMA U KARINU I PRIDRAZI - 9.

movima.

Križmankima, uživoim rođeljima i ku- Prethodno, 6. lipnja, se o. Nadbiskup sastao s Potvrde sedamdesetoric križmanki te župe. preko sveće Mlise, podješto sakramenta sv. gradi, u župi, crkvi sv. Stosije, o. Nadbiskup je Franjevac-trećoredaca na Skočiću, pro-

KRIZMA U BIOGRADU - 9. lipnja, u Bio-

vati nasi redenici.

Biskupski misijasko sjemeniste «Redemptio-ris Mater» u Pulli, gdje su se odgajali i skolo- vjermljaka iz Zadra. Nakon redenja posjetio je vjermljaka biskup. Bilo je nazozano i pedesetak Rediteći je bio msgr. Ivan Milovan, porečko- gasta i Zbigniewa Koraža, u pulskoj katedrali. Naslijeđakona za svećenike: A. Thomasa Var- načića, uživoi Svetiho Šimuna, don Ivanom Muš- biskup je s gen. vikarom, don Ivanom Muš- lipnja, u župi, u tamosnjoj katedrali, o. Nad-

SEČENICKA REDENJA U PULI - 8.

crkvi Svetiho Šimuna, Zadar-Voštarska.

u mrtu predvodi je misio slavje u župnoj prirogođi uživoje glavne svetkovine. Nadbiskup lipnja, u župama Bibinje i Turići, o. Nad- NAKELINK SALI KOD NADBISKUPA - 3.

Mlina sa sestrama Karmelitankama Bozani- vetroga Svetiho Šimuna, na blagdan Pres-

SRCE ISUSOVО - 7. lipnja, na blagdan Pres-

čioniranjem.

KRIZMA U BIBINJAMA I TURNJU - 2. Kuna. To je plod križmene akcije 2002. u obitelji Nadbiskupiji s lozinkom «Zadarska župi bl. Alojzija Stepića, Zadar-Bili Brige, o. KRIŽMA NA BILJOM BRIGU - 1. lipnja, u Križma na Biljom Brigu - 1. lipnja, u obiteljno stanje u Bolinci koje graniči sa slo- maslovom i ugrožava njezino normalno funk-

cijsiranje.

LIPNJA, 2002.

toj ustanova iznos od 200.000 natelju prof. dr. Borislav Moroviću kao pomoci posjetio Opcu bolnicu u Zadru i uručio ravnatelju Mustaću i ekonomu don Srecku Petrova, Ivana Mustaću i ekonomu don Srecku Petrova, Nadbiskup je u pratnji gen. vikara, msgr. PIJE URUGENA BOLNICI - 6. lipnja, o. PLOD KRIŽMENE AKCIJE NADBISKUPU Ljiljana Bošić, župnik Ugljanca.

Škunca. Pokušajko slavje je predvodi do nariziranom svjetlu» je odzao o. dr. Bermarin naslovom: „Živjeti redovnički poziv u sekularizaciju. Konferencijska sestra s držao homiliju. Nadbiskup je predvodi Misu i biskupiji. Nadbiskup je predvodi Misu i slavljen je 21. dan redovnička u Zadarskoj nad-

DAN REDOVNIČKA - 5. lipnja, u samostanu Franjevac-trećoredaca na Skočiću, pro- DAN REDOVNIČKA - 5. lipnja, u samostanu

plje.

gdje se nalaze bogoslovi Zadarske nadbiskupije.

upa Riječke metropolije koji su raspravljali o

U toj prigodi bio je nazacen na sastanku biskupi.

Nadbiskup je predvodi Misu i propovijedao.

sv. Kvitina, zastitnika Krčke biskupije, o.

u katedrali sv. Kvitina, a u povodu blagdana

u župi sv. Kvitina, a u župi sv. Kvitina,

na Dušgom Otku.

jeđnoga terena iješe neke komunalne potrebe

vora o pomoci Nadbiskupije da se zamjenom

je prvič Nadbiskupi općine Šabac radi razgo-

lipnja, u župama Bibinje i Turići, o. Nad-

NADBISKUP NA KRKU - 4. lipnja, u Krku,

na župi Šćipanak i Župi Šćipanak.

krkovačko-srijemski

mons. Marin Šrakic, dakovacko-srijemski

biskup i predsjednik Vijeća za katehizaciju

čekrom, imate i pozvani ste za ovaj

svi vi, dragi vjernici, u župi Šćipanak i

vjeroučitelji, nastavnici i rođitelji, isto kao i

zve je to znak da svi vi, draga dečeo i mlađi,

školski vjeroučitelji i Župna katedreza,

ponešte obiteljski vjerski dogaji, a zatim

jutje u čeloviti dogaji osobe, koji će

zamjenju župnu katedrezu, nego se on ukl-

nici, na razmisljajuće da školski vjeroučitelji

zupne katedreze. Potičemo sve vas, dragi vjer-

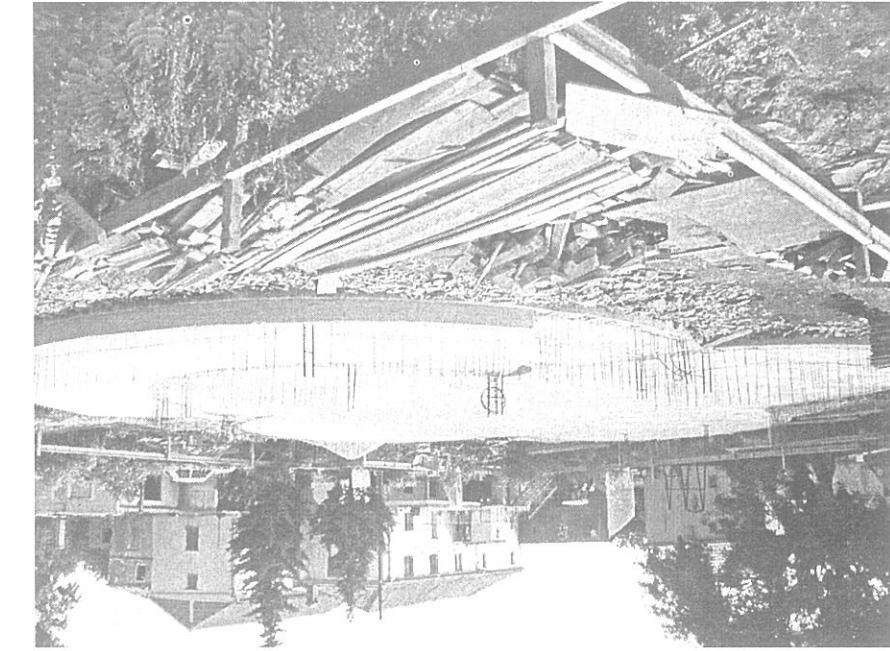
niče, nova godina započinje i nova godina

mještov u odgoju djecu u vjere te izobrazbi

ugenika i mladim u sklopu katoličkog

vjeroučitelja u Šibeniku.

VJESNIK

Početak radova na novoj župnoj crkvi u Smilčicu

TIJELOVO - 30. svibnja, na svetkovinu Tijela i Krvi Kristove, o. Nadbiskup je, u koncelebraciji s Nadbiskupom u miru i drugim svećenicima, predvodio svečanu Misu u katedrali, na kojoj je pjevao je Središnji crkveni gardski zbor pod vodstvom msgr. Pavla Kera. Zatim je Nadbiskup vodio procesiju s Presvetim ulicama grada do crkve sv. Šime. Sudjelovalo je veliko mnoštvo vjernika. Procesiju su animirali zborovi župa sv. Stošije, sv. Šime, Sv. Ivana, Presv. Srca Isusova, Bezgrješnog Začeća, sv. Josipa, Marijina uznesenja.

Nadbiskup predaje ravnatelju Opće bolnice u Zadru plod nadbiskupijske korizmene akcije

ZADARSKA NADBISKUPIJA

SVEĆENIČKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE Nin, 12. Lipnja 2002.

Predavanje:

Dr. Rafko Valenčić, Ljubljana

”SVEĆENIK PRED IZAZOVOM SEKULARIZACIJE”

1. Pojam i deskripcija fenomena

Pojam sekularizacije ima izvorno pravno značenje; vlastništvo zemlje i dobara prelazi sa Crkve na državu.¹ Sredinom 19. stoljeća sekularizacija dobiva društveno-filozofsku dimenziju; radi se o negaciji i odsutnosti nadnaravnog. U 20. stoljeću dobiva društveno-socijološko značenje; govori se o razlici između svetoga in svjetovnog, dok se sredinom istoga stoljeća označuje proces u kojem religija (Crkva) gubi utjecaj na kulturno, društveno i političko zbivanje. U novije vrijeme neki protestantski i katolički teolozi zagovaraju sekularizaciju kao zakonitu težnju za slobodom in autonomijom. Suprotno od srednjovjekovne »civitas christiana» (takoz-

vane «christianitas»), zagovaraju »civitas saecularis«, dakle emancipaciju svjetovnog, zemaljskog od svetoga.² Time stupamo u »postkršćansko društvo u kojem religija (katolicizam) nema onog mesta, kojeg je moguće uspoređivati sa nekadašnjim«.³ U sekularizaciji ne treba gledati primarno antiglički, nego povijestni proces u vezi sa društvenim položajem religije odnosno Crkve i države.

Drugi vatikanski koncil govori o sekularizaciji pod dvjema vidicima: legitimnim koji naglašava autonomiju zemaljskih djelatnosti (rada, kulture, umjetnosti, znanosti, tehnike) koje imaju vlastite zakone razvoja i metode rada; neligitimnim koji negira da čovjek i

¹ U tom smislu prvi puta sekularizacija se spominja u Vestfalskom ugovoru (1648); usp. J. Martinez Cortes, Secularizzazione, u: Casiano Floristan – Juan Jose Tamayo, Dizionario sintetico di pastorale, Libreria Editrice Vaticana, 1999, 721.

² Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu (36,3) kaže: »Ako pod autonomijom ovozemskih stvarnosti podrazumijevamo da stvorene stvari pa i sama društva imaju vlastite zakone i vrijednosti koje mora čovjek pomalo otkrivati, primjenjivati i srediti, onda je sasvim opravdano zahtijevati takvu autonomiju... No ako se pod autonimjom vremenitog podrazumijeva da stvorene stvari ne ovise o Bogu i da njima može čovjek raspolažati bez obzira na Stvoritelja, svatko tko vjeruje u Boga uviđa neispravnosti takova stava. Stvorenje naime bez Stvoritelja iščezava».

³ Usp. Pastoralnu konstituciju o Crkvi u suvremenom svijetu (7,3): »Nove prilike, napokon, utječu i na vjerski život. S jedne ga strane izoštreniji kritički duh čisti od magičnog shvaćanja svijeta i od preostanka praznovjerja te zahtjeva više osobno i djelotvornije prijanjanje uz vjeru, tako da mnogi dolaze do življeg iskustva Boga».

SVIBANJ, 2002.

KRONIKA

B.I. 7-8/2002.

VJESNIK

VJESNIK

BR. 1-8/2002.

SJEDNICA ZA MATERANTE - 27. svibnja, posljive podne, Nadbiskup je bio nazvoden na zavrsnos sjednici za maturante Nadbiskupske klasicne gimnazije.

ODBOR ZA SKUP O NADBISKUPIJI - 28. svibnja, Nadbiskup je predsjedao 3. sjednicu svih saslušnica, Nadbiskup je predsjedao 3. sjednicu Zadarskog nadbiskupija.

SUSRETI DEKANATA ZADAR-ISTOK I NOVIGRAD - 29. svibnja, o. Nadbiskup je predsjedao sastanku sa svecenicima dekanata Zadar-Istok o pastoralmom planu 2002.-2004. godine, u Zadarskoj nadbiskupiji. Poslijevodjene su sljedovao na sastanku, u Obrivcu, sa svecenicima Novigradske Dekanata na istu

**CESTITANJE AKADEMICMA - 27. svib-
ujasa, o. Nadbiskup je, zasjedao s Nadbiskupom
u miru, bio na primanj u Zupanji za nove
akademike iz Zadra: prof. Nenada Kambija i
prof. Nikicu Kolimbica. Tom prilikom je
Nadbiskup odzao slovo i estitao akademici-
ma na izboru spominjucim bogato duhovno-
svetogista do dana u krtlu Crkve i grada
naslijede u Zadru, od Dominikanskog
Zadra.**

KRIZMA U KUKLJICI - 26. svibnja, u žup-
noj crkvi Obragenjia sv. Pavla, u Kukljici,
msgr. Marjjan Oblik, nadbiskup u mirtu, preko
komelbirane svete mise, slavio je sakrame-
nat sv. potvrdje. Bilo je 17 krizmnika.

NADBISKUP U ZAGREBU - 23. svibnja, o. Nadbiskup se u prostorijama Težničista HBK Nadbiskup je slavio Euuharistiju i sakramental sv. Potvrde u Gorici i Donjim svibnjima, o. Nadbiskup je slavio Euuharistiju i svibnja, o. Nadbiskup je slavio Euuharistiju i sakramental sv. Potvrde u Gorici i Donjim svibnja, o. Nadbiskup je slavio Euuharistiju i sakramental sv. Potvrde u Zupi Sv. Filip i Jakov, menat sv. Potvrde u Zupi Sv. Filip i Jakov, njia, o. Nadbiskup je slavio Euuharistiju i sakramental sv. Potvrde u Zupi Sv. Filip i Jakov, menat sv. Potvrde u Zupi Sv. Filip i Jakov, njegkim ustanovaama.

SASTANK RAVNATELJA SJEMENISTA - 20. i 21. svibnja, pod predsjedanjem o. Nad-biskupa držan je sastanak ravnatelja sjemenista u Hrvatskoj. Sudjelovali su mslj. Juraj Batačić, Zagreb, o. Ivan Uđovićić iz Sinja, don Senko Antunović uime ravnatelja iz Splita i don mr. Zdravko Katalić iz Zadra. Sudjelovali su i drugi odgoitelji tih sjemenista. Raparvaljalo se o dogšu u tim Uredbe za odgoj i obrazovanje u malim sjemeništima. Održano je zadatke u izradi sjemeništima. Nadbiskup je bio na sastanku sa svećenicima Žemunickoga dekanata Poslije podne, u Škabrnji, Nadbiskup je bio na Nadbiskupiji zadarškoj kroz iduće tri godine. Zadar-Zapad, na temu pastoralnog plana u je odžao sastanak sa svećenicima dekanata nom Mustacom, gen. vikarom, o. Nadbiskup ŽEMUNIK - 22. svibnja, zasedao s don Lva- SUSTETI DEKANATA ZADAR-ZAPAD I sjemeništima.

1	2	3	4	5	6
Usp.	Sacra Congregatio pro episcopis, Diocesorum de Pastorali ministerio	episcoporum, Typis Polyglotis Vaticaniis 1973, art. 160, Kofi Kaze: «Episcopus ergo curat, ut fideli adiuventur ad degendis huius processus rationes (nempe archisimi, opaska autora), sive positivas, quibus fides christiana purior fieri possit, siue negativas, quae grave periculum contra fidem constitutum». U istom clamku dokumentat govorit, neka se u dogozu u sjemenistima i svecenickom radu «ratio habebatur de atheismi et processus secularizacijoni».	Pismo ujemanckih biskupa o svecenickoj sluzbi, u: Vjesenski Dabrovacke i Srijemeiske biskupije 79 (2001) 393.	Usp. Paul M. Zulehner – Anna Hennensperger, Hodaju i ne more se. Svecenici u danasjosi kulturi, Zagreb / Dabrovo 2001. Nekre problem donosi i Posmidalna apostolska pobudnica Ivana Pavla II. Pastores dabo vobis (1992, 3-4).	Usp. Sacra Congregatio per il clero, Il presbitero, maestro della parola... I, 1.
Usp.	Sacra Congregatio per il clero, Il presbitero, maestro della parola..., I, 1.	Usp. Ivan Pavao II., Enchiridika Fides et ratio, Citta del Vaticano 1998, 13-17.	Usp. Sacra Congregatio per il clero, Il presbitero, maestro della parola..., I, 1.	Usp. Sacra Congregatio per il clero, Il presbitero, maestro della parola..., I, 1.	Usp. Sacra Congregatio per il clero, Il presbitero, maestro della parola..., I, 1.
Usp.	Sacra Congregatio per il clero, Il presbitero, maestro della parola..., I, 1.	Usp. Sacra Congregatio per il clero, Il presbitero, maestro della parola..., I, 1.	Usp. Sacra Congregatio per il clero, Il presbitero, maestro della parola..., I, 1.	Usp. Sacra Congregatio per il clero, Il presbitero, maestro della parola..., I, 1.	Usp. Sacra Congregatio per il clero, Il presbitero, maestro della parola..., I, 1.

Neki se čak pitaju nje li možda Crkva sama na razlicite načine podržava vlastiti sekularizaciju⁷? U svećenikom životu sekularizaciju sećenicekog odjela, nego prvenstveno u crkvi se kazuje ne samo u zanemarivanju vjeru (religijosnosti)² i «preciseno krištanstvo», makar ne nijeće i negativnih posledica evanđeoskom poslanju, mogućnost za zreliju sekularizaciji kao legitimnom procesu vidljiva je zahvalila ne samo područje religije (religijosnosti) u stogom smislu riječi, sekularizacija je zahvalila ne samo područje opštanstvu zadaca koje su svećeniku vlastite, dok naprotiv laci zele imati udio u svećenickoj sluzbi i zadačama. Tako se govoriti o sekularizaciji svećenika i klerikalizaciji o sekularizaciji svećenika i klerikalizaciji, u kojih mjeri je sam kriti za takav položaj, te neki se Crkvi predabacuje, da je demitizirala sveto pismo, sekularizacija i ostromasila liturgiju uvođenjem domaceg jezika i poseđnostavljanjem obreda, da se ravna po drustvu i ujeznim institucijama i sljeno.

Na području religijosnosti sekularizacija se odražava u mnogim segmentima: u slabansiji vjeri i zakonjeli moralni osjeći⁷, u opadajuću vjersko-g životu i vjerske prakse, u negaciji redovniči, pače i vjernici, nisu više privlači- «priпадa Kristu, ona je usegovo tijelo, nije gova zaručnicu», a ne Judska država. Osim, »pridružuju se istočnoj Crkvi, name, kao narod Božji i izabrami. Crkva postoji sreća, ne iz Krista, po čijoj volji Crkva postoji jahim. U (ne)razumljivosti Crkve polaze od vjekovima, političkim, ekonomskim ili soci- znamjiva i neprihvatljiva. Smatrasu je jed- je, iznutra i izvana, danas postala nerazdoljiva u njoj. Crkva kao institucija mnogima nego i područje vjerskih institucija (Crkve) i dake nežin sadržaj i vanjsku manifestaciju, religije (religijosnosti) u stogom smislu riječi, sekularizacija je zahvalila ne samo područje vjerskog života i vjerske prakse, u negativnih posledica vjerske u Crkvi predstavljašu, ne samo klerici i kose tu Crkvi privlači, nisu više privlači-

Jivi u drustvu kogje ih na razlicite mazine odba-
cije i marginilizira u svakidašnjem životu.
Pogreške Crkve (hijerarhiјe) vjericu
osjećaju na svogim Ledima, jednako Crkvi
terete grješi i grupisti ujezimičl Glamova.

Oltari u olipskoj župnoj crkvi: sv. Šimuna i sv. Obitelji

Panorama Oliba

sadržaja (na primjer vjera u Boga, Krista, prekogrobnim život i slično, o čemu govore razna socijološka istraživanja), u zaboravu ili negiranju kršćanske baštine (tradicije), vjerskom indiferentizmu i relativizmu, koji nijeće da je čovjek sposoban dokučiti se do istine, dok je ova ovisna od trenutnog razpoloženja, raznih utjecaja i zbivanja u društvu.⁸ Mnogi su teološki i religiozni pojmovi postali današnjem čovjeku nerazumljivi: milost, opravdanje, spasenje, istočni grijeh, grijeh kao osobna odgovornost, sakramenti i slično.⁹ No u isto vrijeme taj čovjek prihvata razne religiozne pokrete sa Zapada i Istoka (sekte, vjerske denominacije) koji su tudi europskoj filozofskoj i religioznoj tradiciji.¹⁰

Na području morala utjecaj je sekularizacije još veći. Crkveni dokumenti govore čak o «pomrčini moralnog osjećaja».¹¹ Uzroke je potrebno tražiti u tome, da mnogi identificiraju kršćanstvo sa moralnim sustavom. Crkva je nekada bila jaka «regulativna institucija, koja je izvodila kontrolu nad savješću, predpisivala ponašanje te diktirala svoje zakone društvu».¹² No kršćanstvo nije najprije moral; ono je «škola transcendencije i inkarnacije koja čovjeka uči, kako naći svoje mjesto u

svijetu i vremenu, u nacrtu koji je veći od njega».¹³ Antiklerikalizam je, barem u nekim sredinama, posljedica povezivanja ili identifikacije Crkve sa opcijama političkih stranaka. I u tome je potrebno tražiti razloge za sekularizaciju religije i Crkve. Moralni osjećaj danas izčezava, religiozne vrijednosti izgubile su svoj značaj i identitet, čovjek (vjernik) slijedi trednovima pomaspovljena (massmedia, javnoga mnjenja), izgubio je osjećaj za grijeh, krepost i osobnu odgovornost. Dok se s jedne strane ponosi svojom slobodom, z druge se strane poziva, da je nemoguće biti drugačiji nego što je okolina, da svi tako rade i slično. Moral Crkve, napose na području spolnosti i bračnog života, društvenih pitanja i suvremene genske tehnologije, gubi uvjerljivost i utjecaj. Slično vrijedi i za druga područja vjerskog života koja su sastavni dio moralnog ponašanja, kao na primjer prisustvovanje nedjeljnjoj misi. Mnogi su uvjereni, da su dobri kršćani, premda zavire u crkvu samo prilikom velikih bragdana ili drugim prilikama.¹⁴ Dok se nekada društvo (država) zalagalo za obće ljudske i religiozne vrijednosti, danas u tome Crkva nema podrške ni sa strane obitelji ni sa strane društva i njezinih institucija; ostala je sama.¹⁵

⁸ Usp. Mijo Nikić (ur.), Novi religiozni pokreti, FTI 11, Zagreb 1997; Vinko Škafar (urednik i koautor), Verstva, sekte in novodobska gibanja, Mohorjeva družba, Celje 1998.

⁹ Usp. Conferenza episcopale italiana, Comunicare il vangelo in un mondo che cambia, Edizione Dehoniane, Bologna 2001, 41; slovenski prijevod: Italijanska škofovska konferenca, Kako oznanjati evangeliј v svetu, ki se spreminja, Cerkveni dokumenti 95, Ljubljana 2002; Sacra Congregazione per il clero, Il presbitero, maestro della parola..., Uvod.

¹⁰ R. Remond, Kršćanstvo na zatožni klopi, 23.

¹¹ R. Remond, n. dj., 107.

¹² Usp. R. Remond, n. dj., 30.

¹³ Usp. R. Remond, n. dj., 54.

¹⁴ Usp. Dogmatsku konstituciju o Crkvi Lumen gentium, 34. Pojam posvećivanja svijeta (consecratio mundi) u koncilu nije konzistentan, jer ga ne nalazimo u Pastoralnoj konstituciji Gaudium et spes, gdje bi bilo njegovo navođenje kudikamo razumljivije.

¹⁵ Usp. Pierre Teilhard de Chardin, L' hymne de l' univers, Edition du Seuil, Paris 1961; Isti, L' avenir de l' homme, Edition du Seuil, Paris 1959; Isti, Le Milieu divin, Edition du Seuil, Paris 1957.

1998

Dla..., I

1998

Dla..., I

Pored sekułarizacije nazočni su takoder drugi drustveni i idejni procesi, koji sekularizaciju talitete jednoga i drugoga. Ti su procesi na međuzemlju te ujedno na čovječku i društvo, na men- zomu i onda, kada toga nismo svijestni. Tada je uživo užecasj posvećen. Prema su ti procesi s moralnog gledišta većinom identični ovisno je od čovjeka kako jih uključuje u svoj životni i etički stav. Cirkva je svijesna, da svega Božjeg naroda... da je «dužnos- takoder prima. Koncil navodi, da je od nelega svjetu ne samo daje, nego da od nelega zivota i etičkih normi, da razabiru i tumače razna mjesačna službu, razabiru i tumače razna mjesačna službu.

Upoznati svijet

2. Upoznači čovjeka i svijet u kome živimo

vodi, da smo jedne strane svjedoci jake i sekućicu drustva, kose Bogu obraca Leda i religioznosti, kosa zeli ispuniti priodonu talio, no zdruge pak strane svjedoci smo nove nje više osjetljiva za sve što je transceden- talno, no zdruge osjetljiva za sve što je transceden- ciježanju Kovjeka za Bogom, kosi je nazogam u duhovnim, nadnaravnim, transcedentalnim, Tako proces nije bio okreiven. Kovjek ne vodi svijeta – znamosti i tehnike, medija i komuni- nikacije, posla i zarade, vanjskih uspjeha, još manje neuuspjeha. Danasnji je Kovjek još uviđe religioznan, no usegov bog ne ma ništav- zajedničkog sa biblijskim Bogom. Njegova bog je bog sudbine i magičnih sila koje se vracašu preko religije u okultu i paramor- malino». ¹⁹ Kovjek koji se sedne stane za- nima za izvor religije i kršćanstva, u isto se vrijeme oddaliće od Crkve i njezinog radi- cionalnog učenja. Zanima ga Krist, ne zanima

VJESNIK

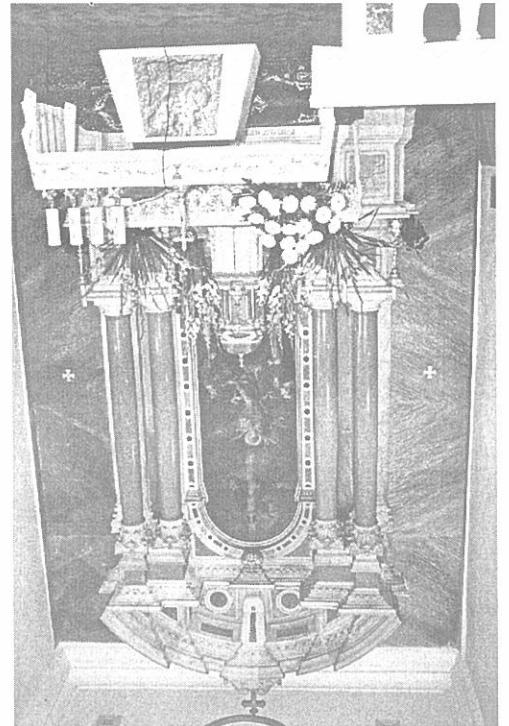
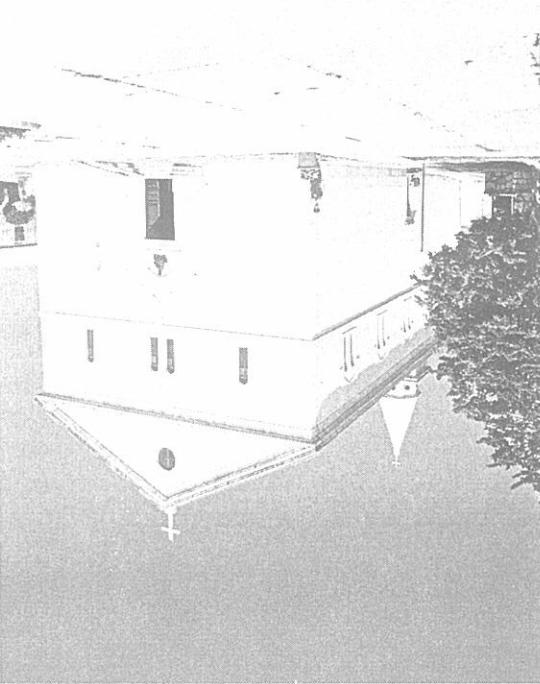
Don Rozario Sutin

Zupnik; don Mihovil Čukar; IEL: 023-3/6-034; Uzupi djeležju sestre Klamjate Žljice Krvi Krslove od 1934. god. Tada je otvoreni samostan.

Glagoljiskim natpisom: „POJ JURAJ CETINJANIN, PAROKIJAN OLIBSKI, 1519.“

Zupni stan je podignut 1872. godine.

Zupna crkva i glavni oltar, Olib

＊＊＊

Broj pučanstva

Godine 1527. imao je 444 duše – piše Šime Ljubic, commissionem ... U to je vrijeme najnaseljeniji otok zadarskog arhipelaga. God. 1598. donosi Epytome Synodus da ima 400 anime di communione – duše od pričesti, a u sve 500 duša.

Nadbiskup V. Zmajević, kod svoga posjeta Olibu 1726. god, zapaža: u 108 kuća živi 300 duša od pričesti i svih u župi ima 550.

God. 1856. broji 1156 osoba. Chematismus ..., Jadera, 1856., str. 37.

God. 1913. donosi Status personalis et localis, Jadera. 1913. str. 98. da Olib ima 2030 duša, najveći broj u svojoj povijesti.

God. 1928. ima 1810 stanovnika (Status pers. et loc. , Šibenik, 150. str.)

God. 1937. navodi Draganovićev "Opći šematisam kat. crkve u Jug.", Sarajevo 1939. da Olib ima 1120 kod kuće i 805 odsutnih.

God. 1950. broji 900 duša.

God. 1974. (Draganovićev Šem.) bilježi 668 i 98 stanovnika.

Danas prema podacima Nadbiskupije ima: 167 stanovnika.

Župnici 20. stoljeća

1. Silvestrić don Mate, župnik iz Silbe, 1860.-1900.
2. Lovrović don Joso, župnik iz Silbe, 1900.-1916.
3. Munzani don Petar, župnik iz Silbe, kasnije zadarski nadbiskup, 1916.-1921.
4. Milin don Marijan, kapelan iz Sali, 1916.-1921.
5. Pensa don Ivan, župnik iz Kaštela, 1921.-1923.
6. Kuvač don Niko, župnik iz Drniša, 1923.-1924.
7. Pulišić don Ivan, župnik iz Oliba, 1924.-1932.
8. Luša don Jure, župnik iz Oliba, 1932.-1970.
9. Vlasanović don Petar, župnik iz Ista, 1970.-1976.
10. Marcelić don Josip, župnik iz Preka, 1976.-1978.
11. Vujica don Žarko, župnik iz Komušine – Bosna, 1979.-1981.
12. Nosić don Petar, župnik iz Bosne, 1981.-1985.
13. Cukar don Mihovil, župnik iz Oliba, 1985. –

Iseljavanje Olibljana počelo je krajem 19. i početkom 20. st., a doseglo je svoj vrhunac između 1. i 2. svj. rata. Svi su naši otoci, manje ili više, opustjeli, Olib osobito. Računa se da danas izvan svog rodnog otoka živi više od 2000, a možda i 3000 Olibljana, bez njihove djece koja su se rodila u inozemstvu (emigraciji). Najviše ih se iselilo u Sjedinjene Američke Države, u grad New York. Tamo su organizirani u društvu "Sv. Nikola" i stalno pomažu jedan drugoga, ne zaboravljajući ni rodbinu na Olibu. Svoje su svjesno rodoljublje i kršćansku svijest osobito pokazali humanitarnom pomoći poslije 2. svj. rata i kod rekonstrukcije stoljetne župske crkve pred tri godine (170 tisuća USD).

Olib je prozvan "otokom iseljenika". Iseljavanje "tragična bilanca sadašnjeg časa" zapisao je domaći sin, nedavno preminuli don Tomislav Bondulic. Trenutak je da se zamislimo danas kad smo to propustili učiniti jučer ... Naša se lađa prignula, na pjesku je. Ipak, "tu junačka slavna ruka svoje podigla je dvore". Mi ne damo da to propadne. Svi momamo poraditi na tome!"

jenja našeg vremena te ih prosuđuju u svjetlu Božje riječi». ²⁰

Prvi takav proces je proces **demokratizacija**. Prisutan je na individualnom, društvenom i političkom području, njegov utjecaj vidi se i na dogmatsko-pastoralnom području. Čovjek koji je po svom bistvu jednak drugima, postaje nositelj odluka, jednakopravan drugima, odgovoran za događanje. Jednakopravnosti ne daje mu društvo, nego mu je dano s rođenjem. Premda je demokracija u nekom smislu i stvar dogovora među ljudima, znamo, da je nažalost, često odluka jačeg. Demokratizacija najviše se osjeća na političkom području gdje političke stranke ili opcije žele aktivno sudjelovati u društvenom životu i odlukama. Svaki građanin daje ili bi želio davati savjete političarima i vođama. Demokratičnost društvenih zbivanja i događaja potiče nas, da bolje razumijemo i prihvativimo koncept odnosa u Crkvi. Demokraciju (democratio sui generis) prihvata i Crkva i to na dogmatsko-eklezialnom i pastoranom nivoju. Potrebno je dobro razlikovati demokraciju u društvu i demokraciju u crkvenom životu, u kom ima demokracija poseban karakter. Svi su kršćani po krštenju i drugim sakramentima pozvani živjeti i graditi zajednicu, Crkvu. Svatko je primio darove, karizme, koje mora upotrijebiti sebi i drugima u korist. U Crkvi vlada autoritet, to je autoritet poslušnosti Duhu Svetomu. S jedne strane je vjernik dužan slušati poziv Duha Svetoga u svojoj savjesti te slušati autoritet predstojnika, z druge pak strane autoritet je dužan otkrivati djelo Duha u ljudima, vjernicima, zato je dužan slušati što ljudi (vjernici) misle i predlažu. Nikakva samovolja, autoritarnost i tome slično ne može biti opravdano. Potrebna je, dakle, teološka interpretacija o nazročnosti i dje-

lovanju Duha Svetoga u čovjeku. Svi moraju biti najprije poslušni Duhu Svetomu i u tom vidu priznavati njegovo djelovanje u drugima.

Drugi prateći proces sekularizacije je **pluralizam**. Odražava se na idejnom, religijskom i kulturnom području. Nasuprot nekadašnjem homogenom društvu nastupa mnoštvo opcija, usred kojih se čovjek težko snalazi, još teže izabire i donosi odluku. Zato se mnogi prepuštaju relativizmu²¹ (usp. Ivan Pavao II., Enciklika Fides et ratio). Nekadašnji totalitarni društveni sistemi odstupili su mjesto demokratskim i pluralnim sistemima, premda se to događa više na deklarativnoj nego na operativnoj razini. Mentalitet se, naime, ne mijenja tako brzo. Taj problem osjećaju vse nekadašnje socijalističke države, koje se susreću sa postojećim ostacima svoje prošlosti. Pluralizam religijskih opcija součava se s različitim religijskim uvjerenjima i prosuđuje njihovu poruku, autentičnost i životnu stvarnost. Tako je i pogled Crkve na druge religije doživio na koncilu novu viziju. Crkva u tim religijama, gledajući njihovu strukturu i sadržaj, prepoznava «semina Verbi» - sjemena ili «klice Riječi koje se tu kriju». ²² Biti religiozan, priпадati određenoj vjerskoj zajednici vse više je – barem u europskim zemljama – slobodna odluka pojedinca. Socijalna kontrola na tom području ustupila je mjesto slobodarstvu, liberalnom shvaćanju svega. Pitanje je, nije li Crkva previše naglašavala zapovijed i obavezu te sankcionirala prekršaje, dok je odgoju i osobnom uvjerenju posvećivala manju pažnju.²³

Proces **globalizacija** zahvaća sve pore života, naročito društvena i ekomska zbivanja. Premda globalizacija obuhvača mnoge pozitivne, čak biblijske i teološke poruke,

²⁰ Usp. Ivan Pavao II., Pastores dabo vobis, 7.

²¹ U Francuskoj ima danas 40% vanbračne djece, prije tridesetak godina 6% (usp. R. Remond, n. dj., 62). U Sloveniji taj je broj danas cca 30%.

la neke od navedenih glag. rukopisa ističe
te, don Vlado, da bi ih trebalo tiskom obja-
viti, osobito Glag. matiča u zadar sko nadbisku-
nosti i jer sadrži imena, prezimena i razne vaze-
ne jizlike za povijest Oliba, „jedino su se na-
sodnici zadar ske nadbiskupije sagovarale gla-
goljske materije iz 16. st., užih 12 na broju, i to
amo na otocima, zapravo na pet otoka, a
zatloge je tome što na te otroke nije nikad stu-
kile turška vojska, kao ni na ostale „dalmatin-
ke otroke na kojima su se sagovarale matice iz
6. stoljeća“ — misli Vladislav Cvitanović
Radovići hst. JAZU u Zadru, II, 82.).

Uku Olib u njezinos pestogosdišnjos povijestis
astoriziralo je oko 70 župnika don Mihovila Cukara. Župa Olib
irvoj parohijiana župna Ceremjanina do današnj
eg župnika don Mihovila Cukara. Župa Olib
dalaje od 1476. do danas u sluzbu crkve Božje
svetjenika glagoljaša tj. našveči broj od
81 svećenika u zadar skom otociju.

Vih mjeseta u zadar skom otociju.

Na glagoljskom dijelu natpisana na nadgrobnos
loči popa Jurja Ceremjanina uz crkvu sv
Svetinjanin PAROČIJEI OLIBSKI. C
Z.“ — 1519. (B. Pučić, Glagoljski natpisi
stoljeće etamo: PRE ZORZI CETINJANIN —

Glagoljica

Nakapeli crkve sv. Roka salio je zvonoljevac SOLARI ALBERTUS iz kralja I. 19. st. zvono sa natpisom: OPUS ALBERTI SOLARI, 1885. Zvono ima promjer od 45 cm, a visina 36 cm sa likom sv. Petra (K. Dokkala, "Nasa zvona", 109. Str.).

B. Lipozanti & Ovileka

spolovima, vambracnim zasednicama.²⁵ Sub-jeaktivizam se očituje čak i na povijesnom području. Kovjek živi sadasnjost, no bez po-gleda na proslost i budućnost. Njegovo je hori-zont tek «ovaj trenutak». Takođe subjektivitet, osobnog, društvenog, nacionalnog, pa i religiozne.

B. Upoznati Kovjeka

Nabrojane različitim procesima potrebno je na-dopuniti posledicama (ili čak repertoarskim), kogje osjeća svermeni Kovjek. Među posje-dicama možemo nabrojati pozitivne i nega-tivne, i jedne i druge ovise su od njihova ak-tivnosti. Njista ne sljedi automatsko. Pokusimo dati tera – Kovjek, ovise od njegova zalaganja.

B. Upoznatí coby řeka

Danasnji je čovjek objektiv i ljudomoran na vlastito doslovanstvo, slobodu i intelektualne sposobnosti. Ne podnosi da istko ujemu osobno opisava ove vrijednosti. No u isto vrijeme opravdava se, da radi, kako drugi od neke nega razje, da se ponasa, kako se drugi od ponasa, da misli kako misli vama. Time na ponasašju, da misli kako misli vama. Time na neki negin negira vlastitu slobodu i doslovan-

U toj naučnoj radnji još su kodeli:

Danasnji je članak koji se izražava na filozofskom, religioznom i etičkom području. Suvremeni je čovjek individualist, kao što je terminis. S ga kao individualista dicitio im terminis. S neškamo usegovu im drustva. Time zelimo je usegovo ponasati se u slobodnom izboru za svaku cijenu originalan i autentičan. Oči- skog razmisljajnja. Držav je ljudske težnje biti jednostavnija. Ona je području filozof- ije aktivizam je prisutan i na području filozof- tije se u političkim opticanima, osobito u is- tanjima - europskim zemljama, gdje je dečeni- jama vladao kolektivizam. Na religijskom izboru spomenutih, pripadnosti vrjeska i oblika religijskog uverenja, sadržaja i skupina, s ko- izbora pokreta, župa, sredina, skupina, moralne vrijednosti, a misli ka ponasaju, da misli na neki način negira vla-

Jedan pobočni oltar posvećen je sv. Šimunu Bogoprimcu. Sliku proroka je naslikao mletački slikar A. Paoletti, a darovao ga Šime Pušić, prepost zadarskog stolnog kaptola. Drugi pobočni oltar je sv. Ante Padovanskoga, a poklonio ga je 1865. Anton Mošunić. Druga dva pobočna mramorna oltara posvećena su sv. Obitelji i Dušama u čistilištu. Crkvu je posvetio 21. rujna 1905. uz pjevanje glagolske mise Olibljanin dr. Vinko Pulišić, tadašnji biskup šibenski.

Na dnu crkve nalazi se krstionica. Na njezinoj pozadini nalaze se u zidu reljefni likovi sv. Ivana Krstitelja i Isusa, a posred crkve na zidu drvena propovjedaonica, natkrivena (Francesco Hrach).

O 100-oj (stotoj) obljetnici izgradnje župne crkve, ona je 1999. sasvim obnovljena i rekonstruirana. Iseljeni Olibljanici su tom prigodom sakupili 170 tisuća dolara za velike radeve na svojoj crkvi i tako ponovno dokazali svoje domoljubje i vjernost starom kraju, rodnom otoku i svojim korijenima. Za svečanoga euharistijskog slavlja na Veliku Gospu 1999., nadbiskup Ivan Prenda je u propovijedi rekao: "Olib u svijet nije otišao da bi zaboravio, već da ondje stvara novi trenutak. Vraća se i obnavlja ono što su ostavili." Na tu svečanost je stiglo na Olib preko četiri stotine njegovih iseljenika. Pjevalo je Središnji gradski crkveni zbor iz Zadra.

2. Crkva sv. Stošije, muč., "vela crikva" na groblju, sa zvonikom, preslicom i dva zvona. To je bila župna crkva do izgradnje nove. Spominje se već početkom 15. st. (1412.). Kasnije je bila produživana i obnavljana, što svjedoči uklesani križ i god. 1632. nad glavnim vratima. Nekoć je imala pozlaćeni drveni oltar sa kipovima, a danas mramorni oltar sa palom sv. Stošije koju je izradio mletački slikar A. Paoletti.

3. Crkva sv. Mikule (Nikole), bisk. Nalazi se na zapadnoj strani otoka, blizu mora. Podignuta je 1881. god. na ruševinama starije koja

je pretvorena u sakristiju današnje. Ima mramorni oltar sa slikom sv. Nikole, Gospe Snježne i sv. Ivana Krstitelja, rad A. Paoletti. Na zvoniku i preslici ima zvona, a posvetio ju je 1929. mons. V. Pulišić, nadb. zadarski.

4. Crkvica sv. Roka, priznavaoca, nalazi se 1 km. sjeverno od sela. Podignuta je 1888. Ima mramorni oltar sa palom Bl. Djevice, sv. Sebastijana i sv. Roka (slikar A. Paoletti). I na ovoj crkvi ima zvono koje je darovao nadb. V. Pulišić. Crkvicu je posvetio 1929. nadb. V. Pulišić.

Zvonik i zvona

Posred mjesta, uz župnu crkvu Uznesenja Marijina, podigao je vjerni narod Božji olipski god. 1874. za velo zauzetog župnika don Mate Silvestrića, veoma prikladan zvonik. To svjedoči kamena ploča s natpisom: "Bez pomoći – sami ubozi – sazidasmo 1874."

Na olipskom zvoniku nalaze se tri velika zvona i pri vrhu jedno manje zvono, školsko. Velika tri zvona strahovito su uprljana cementnim namazom, gotovo onemogućava čitanje njihovih ukrasa i natpisa.

1. najveće, ima natpis: AB FULGORE ET TEMPESTATE libera nos, Domine. UDINE
2. srednje: nema natpis.

3. manje, ima natpis: AB omni malo, libera nos, Domine. UDINE, Francesca BROILI. Godina nečitljiva.

4. zvono, zvono školsko je pozivalo djecu u školu. Ima promjer 48 cm, visoko je 38 cm. Uz figuralne ukrase likovi su Uznesenja Marijina, Raspeća i Uskrsnuća. Salio ga je Valić Jakov,

zvonoljevac iz Malog Lošinja, sredinom 19. st. Nosi natpis: IN HONOREM TRINITATIS OPUS JAKUBUS VALICH, LUSSINI MINOR. Potjece iz 1855. Te podatke nalazimo u knjižici Kamila Dočkalca, zgb. kanonika, "Naša zvona", 115. str.

stvo, koju prodaje za zdjelu leće, negira intelektualne sposobnosti, kad govori da je sve relativno, te je s toga nemoguće dokučiti se do istine itd.²⁶ Zato živi kao čovjek mase, bez svijesti osobne slobode i individualiteta. Dovoljno je spomenuti, kako sekte i druge vjerske denominacije lako pridobivaju nove članove, kako su lagan plijen, s kojim mogu manipulirati.

Kritičnost i nekritičnost slijedeća je karakteristika današnjeg čovjeka. Kritičan je do drugih (drugoga), nekritičan prema sebi; kritičan do nekih segmenata društveih i crkvenih zbivanja, nekritičan do drugih. Sposoban je zatvoriti ekran ili radio kad govori osoba, koja mu se ne sviđa, otici od mise, propovijedi ili vjerničkog skupa, kad nešto nije po mjeri njegovih očekivanja. Svećenik mora «pažljivo prosuditi sadržaj riječi, stil i dikciju», izabrati «ljubazan i pozitivan pristup koji nikoga ne vrijeda».²⁷ Jednako vrijedi čak za način i dinamiku nastupa, naročito propovijedi. Današnji čovjek sluša retore i informatore koji mu nude najnovije vijesti, različite sadržaje, reklamu. Njihova je dikcija brza i nenametljiva, podupiru je argumenti i primjeri. Čovjeku je bliže onaj koji govori sa stajališta vjernika, tražitelja i prijatelja, nego sa pozicije učitelja i autoritete. To ne znači, da moramo imitirati mass media i druge suvremene tehnike, da se mora iz svih zvučnika slušati jednak glas, reklama, imitacija već viđenog. Čovjek se želi odmoriti, uči u sebe, u svoju nutrinu, gdje razmatra ono što je doživio. Potrebno mu je pomoći da u dubini srca i savjesti otkrije Božje tragove, da Bog osobno zove njega i traži njegov odgovor. Taj personalistički pristup je onaj koji ga uvjerava o njegovoj duhovnoj dimenziji i pozivu te odgovoru koji mora osobno dati svome Bogu.

²⁶ Usp. Pismo njemačkih biskupa o svečeničkoj službi, 391-393.

²⁷ Paul M. Zulehner – Anna Hennensperger, Hode i ne more se. Svećenici u današnjoj kulturi, Zagreb / Đakovo 2001.

²⁸ P. M. Zulehner – A. Hennensperger, n. dj., 35.

Zajedništvo je dimenzija koja čini nadopunu osobnim nastojanjima i uvjerenju. Vjernici koji jednako misle, traže i odazivaju se na božji poziv, u zajednici nalaze identifikaciju i mđusobnu pomoć. Zajednički odgovor toliko je snažniji i uvjerljiviji, jer potencira osebni odgovor pojedinca. U razgovoru dolazi do komunikacije s drugima te verifikacija vlastitih misli i stavova. Zajednica i zajedništvo, drugim riječima Crkva, je elemenat, koji je danas veoma važan. Mentaliteta masovnosti negativna je oznaka današnjeg čovjeka, no zajednica (zajedništvo) su prostor i put, gdje može njegovati svoj identitet i pripadnost Crkvi. Ova slabašna strana ujedno je i povoljna za razvoj onoga što mu fali. I u tom primjeru možemo reći, da se «moć dopunjuje u slabosti» (2 Kor 12, 9).

Pozicija svećenika

Što i kako svećenik doživljava u takvoj situaciji sebe i svoju službu? To ovisi od mnogih čimbenika: duhovne i društvene sredine, u kojoj svećenici žive, njihovog odgoja i tradicije, osobito traženje takvih modela koji bi nanovo pokazali identitet svećenika za ovaj čas i potrebe. Njemački su biskupi godine 1992 napisali pismo o svečeničkoj službi, u kojima analiziraju položaj i zadaće svećenika u njihovim prilikama te pokušaju dati odgovor na mnoga otvorena pitanja. Među različitim problemima, s kojima se svećenici danas suočavaju, spominju i proces sekularizacije.²⁸ Evo nekih problema i pokušaja rješenja.

1. Opadanje vjerske prakse (religiozne observance) prvi je problem, koji u svećenicima budi pitanja u vezi s njihovim radom. Radi opadanja vjerske prakse nisu ništa manje za posleni, dapače, osjećaju se preopterećeni

OLIB

IZ POVIJESTI NASIH ŽUPA

U neponurednoj blizini obale dobro je saguvana
ve do danas starinska kula, zvana KASTEL,
Z 17. st. Sluzila je za obranu od raznolikih ne-
prijatelja, ponajviše neugodnih gusara. Olib je
učinio bio u posjedu raznog rata feudalnih gospo-
darja. Posjednici učinili su se okupljali kmetovim
Dunato Filippi, velikoposjednik zadarski. Od
njega su se okupili slozni kmetovi olipski
900. god., zaslugom domaćeg sina čestitog
člana. Zadarsku druvinu Vinku Puljšiću za 50.000 aust-
rijskih forinti. „I prigodom otkupa Oliba od
zadarskega 1900. godine — rekao je nadbiskup
M. Oblik — zaiskrila je dobrata i čovjekol-
ublje u vrijeme olipskog sina, kasnijeemu za-
darškom nadbiskupu Vinku Puljšiću“. Na
pomen toga povijesnog događaja okupljena je
evnoga župnika don Mate Stivestrica. Prijе su
za tom mjestu stajale crkvice iz 1560. i 1769.
Gospode podignuta je 1899. g. posred mjeseta za
Nova crkva Uznesenja Marijina (Velike
Dolipseke crkve

Olib je naselje i luka na istoimenom otoku za-
darškog otoka. Prizala se sjeverno od otoka
Zimzeljnom crmikom koji izvazda. Sa svogim
mirtnim uvalama perspektivan za turizam.
Olib je župa Unesenja Marijina koja se spo-
mljije vec 1465. godine. Ime župe Olib izvodi
Bizantski car Konstantin Porfirrogenet polovi-
com 10. st. naziva ga Alip. Kasnije surse-
čemo različite varijante imena: Allubum,
Isola di Lupo, insula Allubio, Ulio. U 16. st.
nas narod: OLIB. Olibjani su stamovnići
Oliba. (Akademik Petar Skok, Slavensko i ro-
manstvo ... Zgb 1950. str. 79.). Tako i naziv,
svrbenik južni Baraković u svojoj Vilj Slov-
oblik imena Olib spominje hrvatski pisnik
mamstvo ... Zgb 1950. str. 79.). Tako i naziv,
nasili starih zidova u uvalli Rimljana dokazuju
ostaci starih Rimljana u uvalli Banjve – bazine =
kupeleji –, fragmeni zemljanih posuda, komadi
opeka i crtežopova s tvorničkim zigovima. Ot-
kada je 1476. god. otok uvršten u zadarški ka-
tasar, Venecija ga daje u zakup zadarškim
običljima, pa nešegovi stamovniči postaju kme-
tovima. Kasnije ga naselite Hrvati bježeći
pred okrutim Osmanskim.

B.R. T-8/2002.

Z bog nesnošnijih turskih zuluma grupa žitešja iz cetsimsko kraljine presehi, skloni se 1476. god. mramornra oltara. Na glavnom je palata Gospina uzenesnja sa sv. Mihovilom Arkanđela, sv. Vinkom, muč. i sv. Vinkom Fereškim. Naslikao ju je torniski slikar Gamsara. Glavni darskog nadbiskupa Vinka Pulisticu (sa njego-je oltar i marljivo svetohraništvo poklon za-vim svećima imenjacima).

Lipske crkve

Ne zna se točno kad je Olib naseljen, a da je spomen toga povijesnog događaja otkupljena rodoljubni mještani podigao 1934. god. u srednjem Oilbu spomen-objektu, spomenik složen od starih Zidova u uvali Banićevo – bazine = ostaci starih Rimljana dokazuju kupeli – fragmenti zidova i posuda, komadi

Bizantski car Konstantin Porfirijogenet polovič je pobjateša, ponajviše neugodnih gusara. Olib je kom 10. st. naziva ga Aliup. Kasnije susrećeemo razlike varjantne imena: Alluybum, Isola di Ljubo, insula Allubio, Ulibo. U 16. st. Dmato Filippi, velikoposjednik zadarški. Od duga. Posljednji njegevo vlasnik bio je vlastelin Zadarški ga gradnji nazivaju Olib. Isto tako i njega su se okupili slozni kmetovi olibski našao narod: OLIB. Olibjani su stamovnici Oliba. (Akademik Petar Skok, Slavensko i romansko ... Zagreb 1950. str. 79.). Tako i naziv, svećenik Juraj Baraković u svojoj Vilislovenskoj knjizi 1613. god.

Olib je naselje i luka na istoimenom otoku za-
darškog otocja. Prizna se sjevremo od otoka
Slike i zapadno od Vira. Lijep je Zelen, bogat
zimzeljenom crnikom koji izvazza. Sa svogim
Marijsan Oblak na blagdan Velike Gospe
objemice doseženja, zadarški nadbiskup
svosjed propovijedi prigodom proslave 500.
jedne velike kršćanske ljubavi" – naglasio je u
1976. godine.

VJESNIK

B.R. T-8/2002.

Z bog nesnosnih truskich zuluma grupa žitelja iz cetsiske krajine preseli, skloni se 1476. god. mramorna oltara. Na glavnom je pala Gospina uznesenja sa sv. Mihovilom Arkanđela, sv. Vinkom, muč. i sv. Vinkom Ferskim. Naslikao ju je torinski slikar Gamaša. Glavni darskog nadbiskupa Vinka Pulićica (sa njego-je oltar i marljivo svedotriantiste poklon za-vim svećima imenjicima).

1) Izvanvremenstki kriterik – Ovi model vjećenika živjeli iz Krista, za Krista i predstavljaju Krista. Njegova prioritetna zadatac je reprezentatio Christi. Tuda mu je povijesna dijeljenica poziva, prilagodljavajući trenutnim trilikama i potrebbama, isto tako uloga zasjedatičice. Njegovo poziv je neopoziv. Svuci deslati-ost prenestveno vidj kao kulmu i liturgijsku ljudzbu. Jedna cetrtna svećenika u zapadnim vjerskim u istočnim zemljama takо gleda na vijeće svećenistvo, što je povijesno rastavljanje: ovi potonji bili su primorani živjeti i umjestivo: ovi potonji bili su primorani živjeti i

uketa, koji je godine 2000 pripremio austrijski institut za socijologsku istraživanja pod vodstvom P. M. Zulehnera, zavratio je više rednjih opskih biskupija, među njima zagrebačku i dakovacku-srijemsку te skupinu. Rezultati studije objavljeni su u jezika.²⁹ Studija navodi da je u vrijeme neapeljat izmeđi državnica i Crkve, u vrijeme državne sekularizacije, u vrijeme pastoralnih problema ustanovljene su crkveničko-gospodarske organizacije, u vrijeme kraljevske trženja vlastitog identitetra. Ne rebamo čimiti nikakve usporedbe sa etničkim modelima bez ikakvih odstupanja. Studija ističe modela, jednako ne smjemo tražiti u drugačiji karakteru, jer su različite modeli različite. Istraživači izvještavaju da je u vrijeme kraljevske vlasti, i (4) suvereni ovjek Božji otvorili suveremnost, (3) govjek u nazivu: (1) izvanvremenosti klérisk, (2) u istočnoj BiH, i (5) suveremnost, i (4) suvereni države blizak suveremnosti.

titicjom ima velik ujedica na ujegou zivot. Vjecemicki kandidati imaju neku predogbu o sudjelovanju i radi ujedica na ujegou zivot. Ujedica se predoga u vremenu na svečenstvo. Ova se predoga bava i potvrdjuje ili pak korigira. Jasni je dopunjava i potvrdjuje ili pak korigira. Okom svećenickog zivota dobitva sve jasni je izimljivo, kako danasni svećenik, u nasim živ- tre i osobne komponente. Zato je svakako za- imjim okolnostima viđi sebe i svoj rad. Proces ekskluzije nije mu nepoznat, neposredno i posredno stvara njegou zivotno optciju.

29 Usp. G. Grescchacke, Biti duhovník, Držízka svojsem Cirkvom kao zájednicou výzervíka i in-
Situácia ktorú dozívajú svecenik zájedno sa 3. Odazívame svecenika

4. Neuspjesei u pastoralnom radu te nove po-teškocje sadasnjeg života prouduju u svećeniku pitanja u vezi s vlastitim identite-tom. Nalazi se pred opasnošću životne praz-nine (vacuumma), koji stvara psihološku i društ-venu samocij te nesigurnost, koja se radi cel-ibata još povećava itd. Tako nijemacki biskupi.

3. Pitnje svećenikaog identiteta u samoj Crkvi postaje sve otvorenniji. S to je bitna zadaća svećenika, a što latika koji sve više preuzimaju mjesto kose je nekada imao svećenik? Mnoge službe i delatnosti mogu jednako ili čak bolje vršiti kompetentni teološko obrazovani laici. Ovi poslednji pitaju se, jesu li samo trenutno – radi nestabilne svećenika – potrebiti Crkvi, ili pak imaju opravданje. Umjesto plođnog sudjelovanja i jednog i drugog pitaju se, gdje je njihovo mjesto u Crkvi.

području seksualnog odgoja i bracnog morala te drživine uloge Crkve. Čak i unutar crkvene institucije dolazi do određene polarizacije koja rada napetosti: napredni - konzervativci, ljevi - desni, mlađi - stari itd.

množgim dužnostima kose donosi danas je vřijeme, neušpěch u pastorálhom radu pak prouzírkojše odředenu osobnou fritstacíj. Dok svěcenici primáši nové dužnosti i napoře kose me donose řeříšení plodova, výermicí ih pre- malo podupřtu u nýhovom radu.

likom tjednu i sudjeluju u procesiji Velikoga petka. Pjevači iz Rogotina (desetak muškaraca) pjevali su u klapskom stilu, dok su Vodici izvodili stare napjeve kao mješoviti zbor. Slušatelji, među kojima su bili nadbiskup zadarski, msgr. Ivan Prenda, biskup Šibenski msgr. Ante Ivas, pomoćni đakovački biskup msgr. Đuro Hranić, zatim akademik Jerko Bezić (etnomuzikolog) kao i mnoštvo stranoh gostiju, toplo su i s udivljenjem pozdravili pjevače na kraju koncerta. Glavni

urednik Večeri glagoljaške baštine, prof. Livio Marijan, etnolog i tajnik Zadarskog nadbiskupa, zahvalio se na kraju pjevačima, spomenuvši da ove godine Vodice slave 600. obljetnicu prvog povijesnog spomena mjesta. Zahvalio se i časnoj sestri Klari Pavlović, voditeljici zbora iz Vodica, te gosp. Anti Šunjiću koji predvodi pjevače iz Rogotina.

Livio Marijan, nadbiskupov tajnik

U ŽMANU SVEČANO URUČEN PRETISAK GUTENBERGOVE BIBLIJE

U nedjelju, 28. srpnja 2002., u Župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja u Žmanu na Dugom otoku, za vrijeme svečane concelebrirane mise, koju je žmasni puk "glagoljao" (pjevao na starocrvenoslavenskom), uručen je msgr. Marijanu Oblaku, nadbiskupu zadarskom u miru, pretisak Gutenbergove Biblije. Predstavljena su dva sveska pretiska Biblije koju je tiskao slavni Johannes Gutenberg, izumitelj tiska. Pretisak koji je uručen msgr. Oblaku je replika primjerka koji je tiskan za španjolski kraljevski dvor u Burgosu, za kralja Juan Carlosa I. Pretisak je priređen 1995. godine i ovjeren od državnog notara da odgovara originalu koji se čuva u knjižnici grada Burgosa kao velika dragocjenost. Priredivanje ovog pretiska trajalo je tri godine a za sada je jedini primjerak u Hrvatskoj. Ovaj vrijedan biblijski spomenik došiven je na dar dobrotom biskupije Mainz i njena nadbiskupa kardinala Karla Lehmanna a glavni posrednik u njenu dobavljanju bio je dr. Hans Peter Lutz iz Russelheima i gosp. Edvina Bukulina koji je rodom iz Žmana. Pretisak Gutenbergove Biblije predan je msgr. Oblaku za jedinstvenu zbirku Biblija Zadar-ske nadbiskupije koju je nadbiskup Oblak za-počeo prikupljati pred dvadesetak godina.

Uredništvo

Svečano misno slavlje je predvodio msgr. Oblak, a suslavili su msgr. Vladimir Stanković, generalni vikar Zagrebačke nadbiskupije, don Simun Šindija, žmanski župnika, don Jure Zubović, fra Izak Špralja i don Ivica Damjanović. Don Jure Zubović navjestio je Evandelje na latinskom jeziku iz samog pretiska Biblije. Nadbiskup Oblak je u homiliji istakao: "Biblja je Božje kazivanje. Biblja je temelj pismenosti, početak književnosti gotovo svih europskih naroda. Ona je na neki način izvor nadahnuća uvijek: pjesničkog, slikarskog, kiparskog, glazbenog". Nadbiskup Oblak je kazao kako je prošle godine, upravo u Žmanu, za vrijeme blagoslova novih orgulja, u susretu nadbiskupa Oblaka i dra Lutza nikla ideja da se pretisak Gutenbergove Biblije dobavi za zadarsku zbirku. Za ovu prigodu, u župnoj kući u Žmanu, postavljena je izložba starih crkvenih (uglavnom liturgijskih) knjiga koje se čuvaju u žmanskoj župi. Između ostalih, tu su glagoljski misali i brevijski te prvočas Kašićeva Ritual iz 1640. godine.

djelovati u sakristiji, ne u javnosti. Među sakramentima prvo mjesto zauzima euharistija, slijedi pokora. U odnosu do vjernika više se naglašava princip, da je «svećenik za ljudе» nego «s ljudima», drugim riječima klasičan princip «pater familias». Taj model svećenika težko podnosi, da je Crkva u podređenoj situaciji napram svjetovnoj. Voli svećeničko odijelo koje ga čini drugaćijim i opaznijim u životu. Voli jasnoću i sigurnost, čak jednoznačnost, tuđ mu je svaki pluralizam, zato je u opasnosti fundamentalizma. Svaki proces i razvoj ugrožava ga. Taj model svećenika Zulehner naziva «bojažljivi čuvar».³⁰ S pravom je papa Ivan XXIII. prilikom otvaranja koncila rekao, da neki krivi proroci govore samo o opasnostima, da vide sve crno. Istina je, da mora Crkva (sa)čuvati depositum fidei, no ujedno mora prilagoditi i promijeniti način svog djelovanja u novim prilikama.

(2) Čovjek Božji otvoren suvremenosti - Povezanost s Kristom čini ga bliskim zajednici. Pokušava povezivati repraesentatio Christi i repraesentatio Ecclesiae. Svi jestan je zadaće da se kao svećnik mora prilagođavati ljudima i vremenu. Njegov naziv 'čovjek Božji' ima biblijsko značenje: proroci su Božji ljudi, govore i rade u njegovo ime. Blizu je ljudima, zagovornik je malenih i slabasnih u društu i u Crkvi, što razumijeva kao svoje bistveno poslanje. Svoj poziv doživjava vertikalno i horizontalno, kao anabasis i katabasis.³¹ Taj je model svećenika smješten u sredinu navedenih modela, koji pravilno integrira različite tendencije današnjeg pojmanja svećeničke službe. Naviještanje (dialog) i sakramentalizacija blizu su mu. U životu osjeća napetost između Crkve i svijeta, sakralnog i profanog, tradicije i životnih okolnosti (potreba). U njegovoj duhovnosti ima osobni razvoj prednost pred organizacijom. Sposoban je dialoga i komunikacije, jednako to traži

od ljudi, zato dobiva česte i potrebne povratne informacije na svoj rad, što njega i vjernike obogačuje te verificira njihove odbnose i rad. Spreman je raditi, prihvatići zadaće, župu ili zajednicu; sposoban je biti mirotvorac i pontifex – graditelj mostova među ljudima, između svijeta i Crkve, premda se više zadržava među vjernicima, među kojima se osjeća sigurnim, nego u apostolskim pothvatima prema rubnim kršćanima.

(3) Čovjek Crkve blizak suvremenosti – Svi jestan je svog poziva kojeg pretvara u zvanje (zanimanje, djelatnost). Kao čovjeku Crkve bliža mu je profesionalnost nego duhovnost. U tom smislu on je službenik koji od vremena na vrijeme želi biti običan čovjek. Voli svoju službu, uredan je u izvršivanju svećeničkih dužnosti, sposoban je mnogih radova i kao takav dobro se osjeća u Crkvi, pa i u suvremenom pluralnom svijetu. Svoj posao prihvata kao meneger, premda ne zanemaruje svoj duhovni život i njemu povjereni stado. Crkvena zajednica nije njegova preokupacija. Zato lako dolazi i lako odlazi sa župe. Živi i radi kao solista, voli biti slobodan i drugima pušta slobodu. Sposoban je mnogih radova (na administrativnom, gospodarskom, pastoralnom području) koji su sastavni dio svećeničke službe, i dobro ih obavlja. Sposoban je sudjelovati s drugima, no uvijek u nekoj distanci prema prevelikoj ovisnosti od drugih. Premda je demokrat, u određenim situacijama sam preuzima odluku. Voli živjeti s ljudima, sve ljudsko mu je blizu: radosti i tegobe života koje ništa ne oljepšava.

(4) Suvremeni voditelj zajednice – Svi jestan je da kao svećenik reprezentira Krista i Crkvu. U zajednici živi kao brat među jednakima. Znade otkrivati i usmjeravati karizme pojedinaca. Svoju duhovnost crpi iz svakodnevnog života, rada i služenja drugima. Svoj rad

³⁰ Sacra Congregazione per il clero, Il sacerdote, maestro della parola..., 29.

³¹ Pismo njemačkih biskupa o svećeničkoj službi, 397.

STAROHRVATSKO GLAGOLJAS
U SV. DONAT

Uredništvo
događaci iz Salih, Zadra, Biograd da kao i gosti, ispunili su koncertnu dvoranu svesti mišu je predvodi mslg. Marijan Oblik, nadbiskup zadarski u miru, istaknuvši u homiliji da su bodočasniči, koji su ispunili prostoriju crkve i velikom broju prisutnijih svećeniči, današnji dosili tragom drvenih salaskih kornatских i libara. „Ova crkva svjedoči divje činjenice: Na sociološkoj razini nam govori o postojanju i razvitičku tribusava; na religioznoj nam govori o svetlosti. Eto nam primjeru i za naše doba!“ kazao je mslg. Oblik.

MISNO SLAVLJE NA PISKERI NA KORNATIMA

U sklopu 43. glazbenih većen u sv. Donatu –
kojia je već i u svijetu poznata i renomirana
glazbena manifestacija u gradu Zadru, u
subotu 27. srpnja 2002., održana je i tradicione-
alna Vecer glagoljaške glazbe baštine.
Najime, ovo je već peti po redu koncert na ko-
zadarske i drugih nad/biskupija, predstavlja-
jem nastupaju pučki crkveni pjevaci iz Župpa-
kulturno-povijesnog i vjerskog fenomena ko-
jući svoje drvene crkvene napjeve – ostalke
jegova naziva Glagoljaško bogoslužje. Hrvati su
slavljeni sa rimskog obreda na narodnom jeziku
uzivo (ponekad i mukom živao) povlasticu
najime jedini narod na svijetu koji je stoljećima
slavljenoj na svijetu hrvatske narodne svijesti u
Glagoljasko bogoslužje je odigralo važnu
ulogu u očuvanju hrvatske narodne svijesti (starohrvatskom).
Hrvatska država i kada su sve institucije
vremenima kada nije postojala samostalna
država bile u rukama stranih naroda koji re-
dovito provodili politiku dnarodivnosti. Uz
država bile u rukama stranih naroda koji re-
glađujući bogoslužje razvilo se i specifično

U subotu, 26. srpnja 2002., na Piskerij, jednom od brojnih otoka Kornatiskog arhipelaga, održano je tradicionalno, većdeseto obnovljeno hodočasće, koje organizira Župa Sali na Dugom otoku. Nalije, crkva Marije u Salima od 1560. godine kada je podignuta od stane kornatskih ribara. Po tome jedinstvena crkva u nas - u pravom smislu „ribarska katedrala“. Boraveći u mjesecima ljeti, ribolova na Kornatima, ribari i nizhove nog ribolova na Kornatima, ribari i nizhove obitelji (i do 200 osoba) nisu htjeli biti bez crkve, svećenika i bogoslužja. I ovdje, tako reci posred jadranske pustinje, ubogoj hrvatski ribari slavili su Boga na svom jeziku – glagoljasci posred jadranske pustinje, ubogoj hrvatski crkve, svećenika i bogoslužja. I ovdje, tako obitelji (i do 200 osoba) nisu htjeli biti bez crkve, svećenika i bogoslužja. I ovdje, tako reci posred jadranske pustinje, ubogoj hrvatski ribari slavili su Boga na svom jeziku – glagoljasci posred jadranske pustinje, ubogoj hrvatski ribari slavili su Boga na svom jeziku – glagoljasci.

Nova evangelizacija, o koj joj govorje pape i crkveni dokumenti, jest proces koji se nadovezuje na sekularizaciju. Kako ova poslednja znači oddaljivanje ili čak negaciju svetoga, nadnaravnog, nova evangelizacija znači otvorenost za riječ (Riječ) koja uči i opominje, opravdava i spasava čovjeka. Svećenik je prvi pozvani, da bude čovjek koji prima i meditira orator anteduum dicitor», kazе sv. Augustin. «Sit Riječ, da je moguće navijestiti drugima. «Sit Nova evangelizacija trazi zaustro sluzenje (NOVA evangelizacija) teologija: teološku, koja podupire razumijevanje navijestne riječi; moralnu, koja ovrara mogućnost aplikacije na životnu situaciju; duhovnu, koja je izvor nutarjnog stava i života; liturgijsku, koja se izrazava i

4. Primjeri i aplikacije

d) Zajednica (Crkva) postala je velika mo-
gucnost i zasna suturemenog svijeta, unutar za-
jednice pak svecenik kao neziv voditelj. Taj
je model novije, konciljskog vremena, zato jo
nema svrse povijesti, no ima buducnosti.

e) Pravilno razumijevanje zajednickego
svecenistva i ministarstva poziva stvara
mehu Judsima novu Povezmoste kousu trazi raz-
nos u tom pogledu nizemu ne sluze,
voj suvremenog svijeta i Crkve. Razlicite
vim teološkim temeljima kosi su obogačeni
autopolskim osnovama. Klasicna makisma,
da je svecenik «iz Judsija» i «za Jude» dopun-
jav se, da mora biti «sa Judsima».

f) Odnos imedu svecenika i laika bazira na no-
sim stvaranju novih poteskoća.

g) Svecenik mora visiti svoju službu osobno,
simodalno i kolegialno. Zato je potrebno da ot-
kriva, podupire i uključuje karizme kose i
danas djele Duha Sveti. Kao što je potrebno da
ima subrata svecenika kao prijatelja i ucitelja,

take mora postojati i zasednica, u kojoj

provjerava svecenicki identitet i pastorali rad.

a) Svi modeli, osim prvočega, prihvačaju današnji sekularizaciju života i demokratizaciju društva kao nuznu i kao izazov za duhovni život i pastoralni rad svećenika. Ne vide u čiju društva sekuлатizacija života i demokratizacija današnjosti svećenici su svijestni da novog modela života protiv poticaja za trazenje novog modela života i rada. Svećenici su svijestni da svijehovlje vjerskih i zivih u takvom svijetu, kojeg treba poznavati i prihvati, ako želimo biti ljudima blizu.

b) Kristova inkarnacija u svijetu, u tadašnje po-vijesne i duhovne prilike mjerilo je za inkarna-tijsku svećeniku u danasne prilike, za trazenje vlastitog svećeničkog identiteta te usugovu-ćiju svećenika u današnje prilike, za trazenje biližnju gojeku i svijetu.

c) Kao primarno zadaci svećenici prihvačaju ne samo naviještajne evanđejja kao svje-đe-čenje životom i primjerom, sakramentalni-začijja njije u prvom planu.

temelji na končilsko teološko-eklezijsalo di-menziji razumijevanja zasedićkog svećenistva. Jedenako mu je tudi svaki klerik i laike ne voli, jednako na karijume i karijumatički pokreti, bogastvo mu karijume i karijumatički pokreti, bogastvo darova kose ljudi posjeduju, zato dozvoljava da sve dolaze na svoj račun. Njegovo pribavljanje supreme nog svećetije je pozitivno, zato ne voli govoriti o opasnosti ova modeli, granicarom, i to Zulhemer naziva ovaj model, granicarom, u smislu čovjeka, koji hoda po rubovima mo-gućeg, zato voli pastoralno eksperimentiranje drugega, u loga lajka). Taj je model takav (liturgija, u loga lajka). Radi preve like demokra-tičnosti jesti je u opasnosti ministralno svećenike in vrednovanje svećenistva.

sitas Iadertina. Ova Nadbiskupija je, posebno u osobi msgr. Marijana Oblaka, nadbiskupa u miru, od početka, uz druge čimbenike, osobe i ustanove, izlazila u javnost s tom idejom, svjesna da postoje solidni uvjeti za njeno ostvarenje..."

"Dok smo tako zadovoljni i ponosni ne zaboravimo da pothvat osnivanja jednog Sveučilišta, nije nikada bio lak i jednostavan. On je redovito plod dugog i postupnog procesa duhovnog, kulturnog i znanstvenog rasta jednoga naroda ili jedne regije. On predstavlja 'vrh piramide općih društvenih odnosa koje je moguće izgraditi samo dugim, upornim

i smišljenim radom i ulaganjem – kako se izrazio dr. Stjepan Krasić, pisac monografije o našem šeststoljetnom Sveučilištu... Visoke su škole nježna biljka za čiji su rast nužni razni i složeni uvjeti koje nije uvijek moguće naći u isto vrijeme i na jednom mjestu'. Naš Zadar, u svojoj slobodnoj hrvatskoj domovini jest to mjesto. I naše vrijeme jest to vrijeme. A to je, usprkos trenutnim teškoćama, izvor nade za naše bolje sutra, za sve dobronamjerne i misleće ljudi u Zadru i Hrvatskoj" - kazao je zadarski nadbiskup Ivan Prenda.

Uredništvo

MONOGRAFIJA "VISOČANE"

Pred nama je još jedna monografija, monografija Visočana. Rad zauzetog sakupljača svih segmenata života svojih rodnih Visočana. Rad koji pokazuje što se sve može ako se hoće. Rad koji zaslužuje svaku pohvalu i koji istodobno izaziva i potiče. Izaziva svojim bogatim sadržajem i pohvalu jer je u njemu prikazano sve što može dati zaokruženu sliku života i rada u jednom našem mjestu od najstarijih vremena do danas. Položaj i stanovništvo Visočana, povijest od najstarijih vremena do danas, prikaz sakralnih objekata, popis svećenika koji su služili u Visočanim, svećenici rodom iz Visočana, sjećanja – koja nam pružaju plastičnu sliku svakodnevnog života i rada, modernizacija, škola, iseljeništvo i pjesničko narodno blago. Nakon samog nabranjanja svih ovih naslova čovjek se s pravom upita: Ima li još nešto što je trebalo

obraditi. A sve je popraćeno brojnim fotografijama. Tu su k tome izvori iz župnih arhiva Visočana i Poličnika te dostatna literatura. Predgovore su napisali msgr. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, dr. Eduard Peričić i prof. Livio Marijan Zaista, trebalo je don Ivi dugo vremena da sve to prikupi i u jedno sabere. I svaka mu čast – uspio je. A stil pisanja sasvim je jednostavan, izazovan za čitanje i prikladan za pamćenje. I radi toga možemo kazati da je ova monografija i poticaj. Poticaj drugim kolegama, svećenicima i ne samo njima da i oni učine nešto slično. Jer ono što je zapisano ostaje zauvijek. *Scripta manent!* Upornost se nagrađuje uspjehom. Ovde zaista primjerim, pobudnim i poticajnim. Hvala don Ivanu Kevriću. Ima i zašto.

Eduard Peričić

potvrđuje u bogoslužnim činima; pastoralnu, koja otvara i daje mogućnost za naviještanje riječi čovjeku u konkretnim prilikama.

(1) U vrijeme sekularizacije mnoge su ljudske vrijednosti izgubile primarno značenje. To se dogodilo i s ljudskom riječi. U nekom smislu izgubila je sakralno značenje. Autentičan navijestitelj je onaj koji je sam prožet riječju (Riječju), koji joj prilazi s otvorenošću i poštovanjem kao tražitelj, a ne kao posjednik istine, koji je svjestan njezine veličine i potruke. Današnji se čovjek nalazi pod udarom riječi koju mu nude mediji, reklame, razgovori, informacije i tome slično. O mnogim je stvarima informiran, no njegovo je znanje površno. U toj informaciji nalazi se mješavina tradicije, religioznosti, ljudskih razmišljanja i subjektivnih gledišta. Sve to ga, s jedne strane, oddaljuje od istine koju sadrži riječ. No s druge strane osjetljiv je za autentičnu riječ koju mu pruža navijestitelj svojim svjedočenjem, navijestitelj koji pristupa sa poštovanjem do riječi i čovjeka. U tom smislu potrebno je kritički prosuditi sadržaj, način, metodu i sredstva koja nam daje današnja tehnika (audiovizualna sredstva, novi elektronski mediji). Više nego do sada potrebno je stupiti s ljudima dialog, izabirati nove instrumentarije komunikacije (posjetu, osobni razgovor, župski list, e-mail).

(2) Sekularizacija je povukla za sobom mnoštvo vjernika koji su bili slabašni i nepoučeni u vjeri. Nazivamo ih rubnim ili odaljenim kršćanima. Vrtlog života ostavio jih je na pučini bez hrane i odjeće, nastradali su uslijed suvremenih previranja. Ti su ljudi tražitelji istine i spasenja: u kriznim trenucima života obraćaju se k Bogu u molitvi, od vremena na vrijeme dolaze u crkvu, traže sakramente i blagoslove; još uvijek se barem djelomično identificiraju sa Crkvom. Od nje očekuju, da jih prihvati sa razumijevanjem. Biblijskim riječima – to su nalomljeni trstovi, koje ne smijemo lomiti (usp. Mt 12, 20). Crkva nas upozorava, da se moramo tim lju-

dima približiti sa velikim pouzdanjem u čovjeka i Boga. U njima je još živ tračak vjere; važno je da učine korak dalje. Pogrešno je, ako produbljujemo jaz između njih i Crkve, između vjere i tradicije. Crkva ima veće obaveze do ovih koji su već imali neku relaciju s njom, premda su se kasnije od nje distancirali, nego do onih koji te komunikacije još nisu imali. Shema je dakle: pastoral zajednice, pastoral rubnih kršćana, briga za one, koji su još izvana. Zato mora biti nova evangelizacija pristna na trim razinama. Najprije na razini vjernika praktikanata koji svoju vjeru živi, prečišćavaju i naviještaju drugima. Na razini rubnih kršćana koji su već stupili u odnos s Crkvom odnosno Crkvom s njima, da na započetom odnosu grade daljnje kontakte. Konačno na razini odnosa sa suvremenim čovjekom drugačijeg uvjerenja, no tražiteljem istine i drugih etičkih vrijednosti. K uvjerljivom dialogu pridonosi poštivanje njihovog uvjerenja i životnih opcija.

(3) Očekivali bismo, da će pluralizam na raznim razinama roditi veću toleranciju u međuljudskim odnosima. No, tome nije uvijek tako. Ovdje ne govorimo o političkom, idejnom, kulturnom ili nekim drugim pluralizmom. Na vjersko-pastoralnom području susrećemo se sa pojavom lijevih i desnih, naprednih in konzervativnih, pravovjernih i heretika. Čak ni crkveni pokreti ne nađu uvijek načina kako sudjelovati sa župskom zajednicom, još manje za dialog među samim pokretima. Boje se da bi time izgubili svoj identitet. No izgradnja zajednice i zajedništva, dakle Ecclesiae – Crkve, traži baš to: jedinstvo u raznolikosti, dialog unutar crkvene zajednice, dialog sa svijetom, drugim religijama i životnim opcijama. Odsutnost jedinstva i ljubavi među vjernicima i Crkvama jedan je od glavnih razloga sablazni među vjernicima i drugim konfesijama (usp. Iv 13, 35; Dj 28,26). Zadaća je svećenika ne samo da miri ugrijane glave, nego da bude signum unitatis. Zato je potrebno da «bude na strani sviju».³³ U tome smijemo tražiti razlog da Crkva zabranjuje

ljudske osobe i razvoj samoga društva ovisni jedno o drugome. Počelo, subjekt i svrha svih društvenih ustanova jest i mora biti ljudska osoba, jer ona po samoj svojoj naravi u svemu ima potrebu društvenog života. I druga zbilja potrebna za rast nade je promicanje općeg dobra. Opće dobro su ljudski uvjeti za rađanje, rast i razvitak i za ljudski život svih članova društva, pojedinca, grupa i skupina jedne zemlje. Kada se prva istina izopači, postane sama sebi suprotnost, kada se osoba isključuje iz cjeline i ne vidi sebe uključenu u tkivo društva i naroda, postaje prokletno zatvorena u svoje interese i podložna svim ljudskim izopačenostima da bi postigla svoje ciljeve. Tada takvoj osobi, pojedincu, nisu sveti ni Bog, ni domovina, ni kultura, ni tradicija, ni jezik. Postoji samo jedna svetinja ogoljena i lišena svih moralnih oznaka, lišena etike, a time i svake ljudskosti, a to je interes. Takve osobe, ako su kršćani, morali bi se odreći tog svetog i

poštovanja dostojnog imena jer se izvodi iz Krista. Treba ih uvijek prepoznati, ma na kojoj razini odgovornosti u društvu bili, i ma bilo koju veliku ili malu dužnost nosili. Prema takvim osobama se treba odnositi kritički, biblijskim rječnikom rečeno proročki, i učiniti sve da se razotkriju planovi i djela takvih. Odgovorna funkcija u društvu, u politici, u kulturi, u gospodarstvu, u prosvjeti, u Crkvi mora uvijek u svom djelovanju povezivati uzajamnu povezanost ljudske osobe i društva. To je u temelju etike i morala. Nema napretka u društvu gdje se individuum, pojedinac stavlja ispred društva, i nema u društvu napretka gdje nije prepoznao pojedinac, naglasio je mons. Ivan Prenda. Liturgidjko pjevanje prevodio je katedralni zbor.

Don Nedjeljko Zubović, kancelar

SVEĆENIČKO REDENJE DON JOSIPA LISICE

Zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda u katedrali sv. Stošije, na svetkovinu apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 2002., zaređio je za svećenika đakona zadarske nadbiskupije don Josipa Lisicu, rodom iz župe Bibinje. Zajedno s Nadbiskupom u svečanoj euharistiji suslavila su trideset i šestorica svećenika, a misi su nazočili zadarski sjemeništari i bogoslavi, rodbina mlađomisnika i više stotina vjernika. Mladomisnik je rođen 30. prosinca 1968. godine, od oca Petra i majke Ruzarije rod. Delija. Kao dijete rastao je i odgajao se u kršćanskoj vjeri. Nakon završetka osmolojetke upisao se je srednju školu i stekao trgovacko zvanje. Odsluživši vojni rok dobio je stalno zaposlenje u Zadru. U 27. godini života odlucuje se za svećenički poziv i odlazi na teološko školovanje u Rijeku, gdje je 15. srpnja 2001. diplomirao. Zaređen je za đakona 15. srpnja 2001., u rođnoj župi Bibinje. Đakonski praktikum kroz pro-

teklu pastoralnu godinu obavljao je u župi Uznesenja Marijina na Belafuži u Zadru. Obracajući se nazocnim svecenicima i vjernicima, predvoditelj liturgijskog slavlja mons. Ivan Prenda istaknuo je znacenje blagdana apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla za Crkvu i svijet. Oni su sazidatelji Kristove crkve na zemlji, koji su zaorali duboke brazde crkvenog nauka i života. Mi danas živimo iz bogastva te apostolske Crkve, koje ona prosijava kroz ova dva uzvišena lika, a za nas su oni izvori velike nade. Za nas su oni duhovno nadahnute, jer ih vidimo ocrtane u navještenoj Božjoj rijeci i kao osobe koje je Bog zahvatilo u njihovoj posebnosti i uzdigao do najviših duhovnih uzvisina, do posvemašnjeg predanja u svjedocenju za Krista, do muceništva. Ali oni su i izvori nade za nas, zbog toga što vidimo u njima da je Bog prihvativiši njihovu ljudsku krhost, preobrazivši je u sebi, učinio sredstvom svoje slave i sredstvom širenja

tako mora raditi zajednica vjernika.³⁸ Zakon milosti i stupnjevitosti (*lex gratiae, lex graduallitatis*) traži od svakoga, da učini korak dalje u svom putu prema Kristu, koji je punina života (usp. Iv 10, 10). U vremenu sekularizacije potrebno je da svećenik gaji i sačuva takav odnos do sakramenata, osobito do euharistije, kojim će vjernicima pomoći i odgajati jih u religioznom odnosu prema svetome: to su sabranost, tišina, priprema i zahvala, to su čak vanjski čini kojima u vjernicima potiče smisao za misterioznošću, još više, za nazočnost Krista u prostoru, vremenu, to znači u našem životu i odnosima.³⁹

(6) U ovaj segment svećeničkog djelovanja spadaju i pučke pobožnosti, s kojima su mnogi distancirani kršćani sačuvali vezu. Najnoviji dokument Kongregacije za bogoslužje i disciplinu sakramenata govori o mnogim vidičima tih pobožnosti.⁴⁰ S jedne strane otkriva određene vrijednosti (pozitivne vidike) u njihovom dosadašnjem prakticiranju, z druge strane unosi korekture i dublja spoznanja tog fenomena. Tako dokument nabraja različite, često suprotne opaske: v nekim se primjerima zanemaruje pučke pobožnosti, premda nismo ništa učinili za njihovu zamjenu; napad na pučke pobožnosti kao neprimjerne za zrelu pobožnost, jer odvračaju vjernike od biblijske objave ili na neki način nadomeštaju sakramente; opravdane kritike pučkih pobožnosti s vidika autentične i čiste religije; zahtjeve, da sačuvamo baštinu pučkih pobožnosti nekog kraja i vremena kao autentičan oblik bogastva; potreba, da ih zaštitimo pred sinkretizmom i drugim nepodobnostima; ponovno oživljavanje pučkih pobožnosti kao prosvjed protiv tehnološko-pragmatičkoj kulturi i utilitaris-

tičkoj ekonomiji; opadanje smisla za pučke pobožnosti uslijed sekularizacije i agresivnosti sekti. Pučke pobožnosti su bez sumnje mjesto i način kako sačuvati vjersku tradiciju pred procesom sekularizacije. U sebi nose nešto primarno, što je nastalo odozdo, iz puka, zato je sposobno odolijevati poteškoćama vremena.

5. Spoznanja i zaključci

Neki govore o sekularizaciji kao umiranju kršćanstva odnosno o «postkršćanskom društvu». Drugi radije govore o transformaciji kršćanstva, što u većoj mjeri odgovara realitetu.⁴¹ Kristovo obećanje, da će biti s nama do konca svijeta (usp. Mt 28, 20), da će Crkva nadvladati sve težkoće vremena (usp. Mt 16, 18) vjernicima su razlog ufanja (usp. 1 Pt 3, 15). Imamo puno pravo i dužnost gledati u budućnost i predvidjeti razvoj. No, nismo princi budućega, da bi mogli bez tračka sumnje i nesigurnosti sve predvidjeti. Ono što je u našoj moći je to, da radimo po najboljim ljudskim spoznajima i načrtima, da očuvamo uvjerenje o Božjoj blizini, dapače vjeru, da je Bog onaj koji vodi povijest čovjeka, čovječanstva i Crkve.

Papa Ivan Pavao II. kaže, da mora Europa ponovno naći svoje kršćansko podrijetlo. Evropska kultura jednako je nasljednica grčko-rimskog i judaističko-kršćanske kulture; ova posljednja donesla je prvoj nove dimenzije Kristova evanđelja. V pojedinim povjesnim razdobljima i na različitim kontinentima Crkva je bila sposobna prilagoditi se različitim narodima i kulturama. Kako Krist

³⁸ Congregazione per il culto divino e la disciplina dei sacramenti, Direttorio su pieta popolare e liturgia. Principi e orientamenti, Libreria Editrice Vaticana, 2001; napose Introduzione, 1.

³⁹ Usp. R. Remond, n. dj., 72.

⁴⁰ Conferenza episcopale italiana, Comunicare il vangelo in un mondo che cambia,

³⁴.

⁴¹ Usp. R. Remond, n. dj., 111.

crkvu i župnu kuću, sve je bilo zgarište, užasna pustoš. Danas smo ovdje da u ljepotu novoga hrama, koji nadvisuje onaj prijašnji, smijemo ga posvetiti i predati vama za službu Božju, da živa Crkva raste, a to ste vi koji ste pristigli ovamo iz različitih mjesta Sikova, Biograda, Zadra, Rijeke, Zagreba i dugih krajeva, da se pomoću ove kamene crkve učvršćuje zajedništvo među vama, iz nedjelje u nedjelju kroz euharistijska i druga crkvena slavlja, rekao je zadarski nadbiskup te zahvalio darovateljima za ovo velebno crkveno zdanje, koje je u najvećem dijelu financirala zadarska nadbiskupija iz svojih korizmenih akcija, namjenskih fondova za obnovu porušenih crkava i sa skromnom pomoći izvana.

Mjesto Medviđa, kako bilježe stare kronike, bilo je naseljeno još od davnih rimskih vremena, što potvrđuju dva antikna grada Hadra i Sidrona, a jamči pronađeni kamen (1905.) koji uređuje granice između tih gradova. U mjestu su zabilježeni i lokaliteti Gradina i Manastirina. Godine 1527. Medviđa s okolnim mjestima pada pod Turke, a oslobođena je 1647. i 1683. pod zapovjedništvom serdara Stojana Jankovića i zadarskog plemića Šimuna Bartolazzia. Ime Medviđa vjerojatno dolazi po harambaši Madi Milkoviću kojemu je generalni providur Dolfin godine 1693. povjerio naseljavanje i dodjelu zemljišta u Krmpotama i Parčićicima. Kad je ninski biskup 1696. godine pohodio crkvu sv. Ivana, konstatirao je da je skoro sva porušena i udaljena od mjesta 2 milje. Dvije godine kasnije je pokrivena, ali potpuno ogoljena i bez ičega, te naredio da se nabave nužne stvari i pod crkve poravna. Godine 1710. prigodom biskupova pohoda zapisano je da je oltarna menza kamena, povrh četvrtastog postolja, a na menzi je prenosni oltar (altare portatile), dok je na zidu slika sv. Ante Padovanskog i drveni križ. Crkva je

Don Nedjeljko Zubović, kancelar

skoro četvrtasta, a kapela presvođena, pokrivena drveninom. Na zvoniku nema zvona. Župna kuća izgrađena 1887., koju su 1941. godine zapalili četnici. Župa Medviđa osnovana je 1855., kada je podignuta i župna crkva Prikazanja BDM, koja je imala samo jedan oltar. Crkva je obnovljena 1990., ali su je 1991. srpski pobunjenici i JNA miniranjem teško oštetili, a zatim zapalili. Godine 1999. uz ruševine stare župne kuće izgrađena je omanja nova župna kuća u čijoj se dvorani slavi sveta misa. Kapela sv. Ivana Krstitelja, prvotna župna crkva iz 1694., lakše je oštećena tijekom Domovinskog rata.

Pri svršetku svete mise pročitana je i potpisana Povelja posvete obnovljene župne crkve, koja glasi. "U ime Kristovo. Amen. Župna crkva Prikazanja Blažene Djevice Marije u Medviđi sagrađena je 1855. godine. Teško je bila oštećena granatiranjem, paljenjem i namjernim postavljanjem eksploziva 1991. godine, od pobunjenih mještana srpske nacionalnosti. Projekt obnove crkve izradilo je poduzeće "Forminig" d.o.o. iz Kaštel Kambelovca, a građevinske i obrtničke radove izvela su poduzeća "Binocommerce" d.o.o. iz Zadra i "Izgradnja" d.o.o. iz Ogulina. Kamenoklerske radove izvelo je poduzeće "Krševan" d.o.o. iz Zadra, a dobavu i montažu zvona poduzeće "GRIVI" d.o.o. iz Kaštel Kambelovca. Obnovljenu crkvu posveti, za pontifikata pape Ivana Pavla II., župnika don Emila Bilavera, na blagdan zaštitnika župe sv. Ivana Krstitelja, 24. lipnja, godine Gospodnje 2002., msgr. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski". Povelju su potpisali zadarski nadbiskup Mons. Ivan Prenda; župnik don Emil Bilaver i članovi župnog vijeće Mile Erstić i Luka Mitrović Zorko.

modarstvo. Traži najprije, da produbimo i još vjernije činimo ono, što je naša dužnost, te tražimo nove načine, kako ljudima približati evanđelje. Prvi i glavni evangelizator svijeta je Isus Krist. Njegovo je evanđelje najveći dar, darovan čovječanstvu. Vjera u Krista i moć

njegove riječi temelj je života i rada svakog kršćanina, napose svećenika.

Rafko Valenčić

O. Nadbiskup i predavač dr. Valenčić

ZLATNA HARFA 2002.

U organizaciji Katehetskog ureda zadarske nadbiskupije održani su i ove godine tradicionalni susreti dječjih župnih zborova pod naslovom "Zlatna harfa". Susreti su održani u dva termina, i to 8. lipnja, u župnoj crkvi Gospe od Ružarija u Preku na otoku Ugljanu, gdje je nastupilo šest dječjih zborova i 15. lipnja, u župi Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru. Sudjelovalo je sveukupno 13 zborova, s više od 400 sudionika iz raznih župa zadarske nadbiskupije kao što su: dječji zbor župe sv. Stošije iz Biograda na moru s voditeljicom č.s. Ankom Špralja; zbor župe sv. Nikole iz Poličnika i sv. Ante iz Suhovara s voditeljicom č.s. Amatom Andelićem; župa Srca Isusova u Zadru s voditeljicom č.s. Lucijom Jurić; zbor župe Uznesenja BDM u Zadru s voditeljicom č.s. Davidom Dizdar; zbor župe sv. Ivana u Zadru s voditeljicom č.s. Agnetom Derekom i zbor župe Bezgrešnog začeća BDM u Zadru s voditeljicom č.s. Zoranom Prcelom. Tema susreta prema kojoj su se i skladale nove pjesme glasila je: "Pravda će se i mir zagrliti", a svaki se dječji zbor predstavio s jednom pjesmom na tu temu.

Susret na Belafuži započeo je misnim slavljem koje je predvodio mons. Ivan Mustać, generalni vikar zadarske nadbiskupije. On je među ostalim u svojoj prigodnoj riječi naglasio da je ovaj susret započeo euharistijskim slavljem kao najljepšim izričajem hvale Bogu. Ovih je dana završila školska godina i stoga smo pozvani zahvaljivati Bogu za sve stvari u protekloj godini, ali i zatražiti oproštenje jedni od drugih, kako bi bili u miru s Bogom i medusobno. Djeca župnih zborova su polaznici župnog i školskog vjeroučitelja i na taj su način upoznali mnoge biblijske likove, od kojih nam svatko govori na svoj način. Ro-

ditelji, vjeroučitelji i svećenici su najodgovorniji za vjerski rast i odgoj djece. Pozvani smo, stoga, poput proroka u starom zavjetu pripremati i poučavati našu djecu. Obraćajući se nazočnoj djeci predvoditelj slavlja je istaknuo veliku važnost vjeroučitelja za pomoć roditeljima u odgoju i formiranju djece, a na djeci je da poštuju svoje roditelje, župnike, časne sestre i vjeroučitelje. *Zlatna harfa* se razlikuje od svih drugih natjecanja u pjevanju, i od *Benja festa* i od pjesama za Euroviziju. Ovdje nema pobjednika, jer vi ste oni koji pjesmom slavite Boga u svojim župama. Ovo je prijateljski susret i mnoga prijateljstva među župama nastala su upravo na *Zlatnoj harfi*, naglasio je generalni vikar u svoj propovijedi. Na početku drugog dijela *Zlatne harfe* nazočnima se obratio don Gašpar Dodic, voditelj Katehetskog ureda i župnik Kistanja, rekavši da kada se lijepa glazba ujedini nastaje melodija, za što su uz djecu zaslужni njihovi župnici, časne sestre i vjernici laici, kojima se ovim putem želimo zahvaliti. Voditelj katehetskog ureda potom se zahvalio domaćinima susreta za gostoprимstvo i njihovu župniku don Andelku Buljatu. Djeca, maleni izvođači, su radosnim srcem skladno otpjevala svoje pjesme, koje su pripremili za euharistijsko slavlje i za festival. Pozdrave zadarskog nadbiskupa mons. Ivana Prende svim sudionicima pročitali su voditelji susreta. Djeca su bila sretna i zadovoljna zbog zajedničkog druženja kroz pjesmu i igru i kolače, a roditelji i župljeni oduševljeni svime što su čuli i vidjeli. Oduševljenje i zadovoljstvo prisutnika dobar su poticaj za sudjelovanje na sljedećoj *Zlatnoj harfi* 2003. godine.

Don Nedjeljko Zubović, kancelar

P O V E L J A
POSVETE OBNOVLJENE ŽUPNE CRKVE
PRIKAZANJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE
U MEDVIĐI

U IME KRISTOVO. AMEN.

Župna crkva Prikazanja Blažene Djevice Marije u Medviđi sagrađena je 1855. godine. Teško je bila oštećena granatiranjem, paljenjem i namjernim postavljanjem eksploziva 1991. godine, od pobunjenih mještana srpske nacionalnosti. Projekt obnove crkve izradilo je poduzeće "Forminig" d.o.o. iz Kaštel Kambelovca, a građevinske i obrtničke radeve izvela su poduzeća "Binocommerce" d.o.o. iz Zadra i "Izgradnja" d.o.o. iz Ougulina. Kamenoklesarske radeve izvelo je poduzeće "Krševan" d.o.o. iz Zadra, a dobavu i montažu zvona poduzeće "GRIVI" d.o.o. iz Kaštel Kambelovca. Obnovljenu crkvu posveti, za pontifikata pape Ivana Pavla II., župnika don Emila Bilavera, na blagdan zaštitnika župe sv. Ivana Krstitelja, 24. lipnja, godine Gospodnje 2002., msgr. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski.

Župnik:
Don Emil Bilaver

Nadbiskup:
Msgr. Ivan Prenda

Župno vijeće:
Mate Erstić
Luka Mitrović Zorko

POVELJA
BLAGOSLOVA OBNOVLJENE CRKVE
SV. IVANA KRSTITELJA
u PREKU

Bogu na slavu, sv. Ivanu Krstitelju na čast a vjernom puku na duhovnu korist, ovlaštenjem zadarskoga nadbiskupa mons. Ivana Prende, dana 24. lipnja 2002., u naznočnosti brojnih Kristovih vjernika, blagoslovio sam obnovljenu crkvu sv. Ivana Krstitelja, kameni oltar i zvono. Komparativnom i stilskom analizom crkve se datira kao ranoromanički spomenik iz XI. Stoljeća. Sredstva za obnovu unutrašnjosti crkve darovali su župljeni koji žive u Americi: gosp. Ivo Mašina i supruga Milka sa djecom Višnjom i Ivanom i zetom Filipom Đankom. Radeve na obnovi crkve izveo je gosp. Davor Jerolimov pod stručnim nadzorom djelatnika Zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Povelju potvrđujemo župnim pečatom i vlastoručnim potpisima.

Blagoslov obavio:
Don Tito Šarin, župnik i dekan

Darovatelji:
Ivo Mašina i Milka Mašina

biskup pod nebnicom nosio Presveto. Procesija je okončana u crkvi sv. Šime u kojoj je, svečanim pjevanjem *Divnoj dakle i Pohvali*

Božjem imenu podijeljen euharistijski blagoslov.

Livio Marijan, nadbiskupov tajnik

SVEĆENIČKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

U srijedu 12. lipnja, održan je u gradskoj kinodvorani u Ninu 41. Svećenički dan zadarske nadbiskupije, kojemu je predsjedao zadarski nadbiskup mons. Ivan prenda, a na kojemu je zajedno s nadbiskupom u miru mons. Marijanom Oblakom, naznačio gotovo sav djelatni prezbiterij te mjesne Crkve. Susret je započeo liturgijskom molitvom Trećeg časa, a nakon nadbiskupovne pozdravne riječi uslijedilo je temeljno predavanje na temu: "Svećenik – život i poslanje pred izazovom sekularizacije" koje je održao dr. Rafko Valenčić, profesor na Teološkom fakultetu u Ljubljani. Predavač je na početku svoga izlaganja kronološki pojasnio sam pojam sekularizacije koji ima primarno pravno značenje, a odnosi se na prijenos vlasništva s Crkve na državu, kako o tome govori westfaski ugovor iz godine 1648. Sredinom 19. st. sekularizacija dobiva društveno-filozofsku dimenziju. Radi se o negaciji i odsutnosti nadnaravnog u svijetu, dok u 20. st. dobiva najprije sociološku konotaciju, koja označuje razliku između svetoga i svjetovnog. Sredinom istog stoljeća sekularizacija označuje proces u kojem Crkva gubi utjecaj na kulturnom, društvenom i političkom zbivanju u svijetu. Neki teolozi u naše vrijeme zagovaraju sekularizaciju kao zakonitu težnju za slobodom i autonomijom svijeta, koja je suprotna od srednovjekovne "civitas christiana" ili "christianitas", a zagovaraju "civitas secularis" ili emancipaciju svjetovnog ili zemaljskog od svetoga. Kako je svijet zakoračio u postkršćansko doba u kojem katolicizam nema ono mjesto koje je moguće uspoređivati sa nekadašnjim, zato II. vatičanski koncil govori o sekularizaciji pod dvjema vidicima, i to o legitimnom i prihvatljivom koji naglašava autonomiju zemaljskih real-

iteta, kao što su rad, kultura, znanosti i tehnike koji imaju vlastite zakone razvoja, jednakoto tako istraživanja i metode rada neprihvatljivim smatraju da čovjek i stvari imaju ikakvu vezu sa Stvoriteljem. U sekularizaciji kao legitimnom procesu vidi Crkva pozitivno događanje kao što je pročišćivanje vjere i kršćanstva, otpuštanje područja koja nisu vlastita evanđeoskom poslanju i priznanje autonomije zemaljskim stvarnostima. Tako koncil govori da ljudi u tim prilikama dolaze do zrelije i osobnije vjere. Ali sekularizacije nije samo zahvatila područje religije nego i područje vjerskih institucija, dakle čitavu Crkvu i osobe u njoj. Crkva kao institucija mnogima je danas, izvana i iznutra, postala nerazumljiva i neprihvatljiva te je smatraju jednakom drugim svjetovnim institucijama povijesnim, društvenim, političkim i ekonomskim. U razumijevanju ili nerazumijevanju Crkve polaze od sebe, a ne od Krista, po čijoj volji Crkva postoji kao narod Božji. Osobe koji tu Crkvu predstavljaju, klerici i laici, nisu više prihvatljivi u društvu koje ih na različite načine kao vjernike marginalizira. Pogreške Crkve vjernici osjećaju na svojim leđima, a jednakoto tako Crkvu terete grijesi i propusti njezinih članova. Neki prebacuju Crkvi da je sama na različite način podržavala vlastitu sekularizaciju, da je demitizirala Sveti Pismo, osiromašila liturgiju uvođenjem narodnih jezika i simplifikacijom obreda i da se ravna po društvu i njegovim institucijama. Sekularizacija se najviše odražava na području religije i na području morala. Na području religioznosti sekularizacija se odražava u mnogim segmentima, u slabašnoj i anemičnoj religioznosti vjernika, u opadanju vjerskog života i vjerske prakse, u negaciji vjerskih istina ili

OBAVIJESTI

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE

II. KRUG

Vrijeme: 1. – 4. rujna 2002. (od nedjelje uvečer do srijede uvečer)

Mjesto: Samostan sv. Pavla na Školjiću

Voditelj: Dr. Anton Tamarut

Svećenici trebaju prijaviti Nadbiskupskom ordinarijatu u kojem će krugu sudjelovati na duhovnim vježbama.

POVJERENSTVO ZA OBITELJ ZADARSKE NADBISKUPIJE

TEČAJ PRIPRAVE ZA BRAK do kraja 2002.godine

Tečajevi priprave za sakramenat ženidbe održavaju se u župi Bezgrješnog začeća BDM, Augusta Šenoe 3, Zadar-Puntamika, po sljedećem rasporedu:

- 06., 13. i 15. rujna
- 11., 18. i 19. listopada
- 08., 15. i 16. studenoga
- 06., 07. i 13. prosinca

Priprava na brak održava se petkom u 18,30 sati, te subotom u 9 sati. Redoslijed je izmijenjen u prosincu radi blagoslova obitelji.

Zaručnici neka se prijave za pripravu na brak najmanje tri mjeseca prije vjenčanja.

Predstojnik Povjerenstva za obitelj:
don Šime Perić

Nakon euharistijskog slavlja, sredisjnom gradskom Širokom ulicom (Kalelarga) razvila se velika procesija, uz psjevanje euharistijskih psesama i svećanu zvonjavu, u kojoj je Nad-

Kad prislučimo Euharistiju, mi prislučamo iz-
voru Života. Jer, po Kristu dobitvama milosti i
snažgu za istinske krasćanske život, pa i onda
kada je život težak... Bilo gde da se nalazimo
— u politici, gospodarstvu, kulturni, znanosti;
Euharistija je potiči za krasćanski život. I to se
moara očitovati u našim međusobnim odno-
simima. Euharistija je poziv na nastojanje za
istinskim životom koji je iskrenu u govoru,
pllemenit u delima, obziran prema bližnjemu.
Čovjek Euharistije je supreman na životu, os-
jećajan i osjetljiv, umjeran i pravedan; on
voli brigu o obitelji, o građu u kojem živi, o
Domovini, čijelom kontinentu i svijetu. Isk-
reno i istinsko sudjelovanje u Euharistiji oči-
tuje se upravo u životu, u tome koliko i kako
volim svoje bliznje, kako se ponasamo jedni
prema drugima, u spremnosti na prastanje —
jer to je duboka povezanost s Kristom. Eu-
haristija mišenja čovjeka, preobrazava život i
mjerito je krasćansko život! — istaknuo je
Nabiskup. Na poseban način pozvao je vjero-
štakavši da je sudjelovanje u nedjeljnoj euharisti-
jskoj slaviji župne žasendeće kosoj pripadaju, —
prema nama, da bismo tu župav živjeli i nosili
blagdanstvo Euharistiji dužnost i povlastica
kršćanima. To je odgovor na Božju župav
prema nama, da bismo tlu župav živjeli i nosili
dajše u svom životu. „Slo je nedjelja bez Eu-
haristije, bez surteći s Kristom u Rijeći i
Kruhu? ! To je čast, poziv i prilika Bogu reci
barem malo hvala za predanje, protivenu Krvi,
Zivot! Zato, živimo Euharistiju! ” — Kazao je
za ljudav i bliznju, za obecanje da će nam dati
okupljeno mnoštvo nadbiskup Prendić, para-
trazirajući tjeleovsku sekvenciјu, pozivajući:

TJELVO U ZADRU

VJESTI I DOGADAJI

B.R. 7-8/2002.

VJESNIK

U krakos i nadahnutoj homiliji, nadbiskup Prenda je kazao kako slavljem Tijelova Ula- blagdanškij Euharistiјi dužnost i povlastica istaknuli da je sudjelovanje u nedjeljom i krisčanima. To je odgovor na Božju Iubav koj je sreću svjeti da je dao svoga Štita da njedan koji u nege ujeruje ne propada nego da imu život vječni - kako nadsući sv. Ivan Taji u judeći tako svjeti da je dobro vječni i uživo i slavimo taj spomen euharistijskom ljubavi i skazana u predaju na Golgoti, a mi većeras slavimo taj spomen euharistijskom ljubavi i vječnosti. Nadbiskup je na poseban način izvom hvale". Nadbiskup je na poseban način izvom hvale. Tako se dano zahvaliti otisjivom Eu- gradskom Širokom licom (Kalelarga) razvila Nakon euharistijskog slavlja, sredinjom Hvali, Zadre, Spasiteљa!

macromedia

A black and white photograph of an ornate, tall wooden structure, likely a Torah Ark or an altar, featuring intricate carvings and a crown-like top.

Zlatomisnik o. Grgo Šikić

NASI JUBLARCI

VJESNIK

B.I. 7-8/2002.